

ДЖЕК ЛОНДОН

SUSIKOIRA

Джек Лондон

Susikoirā

«Public Domain»

Лондон Д.

Susikoira / Д. Лондон — «Public Domain»,

Содержание

ENSIMMÄINEN LUKU.	5
TOINEN LUKU.	9
KOLMAS LUKU.	15
NELJÄS LUKU.	20
VIIDES LUKU.	25
KUUDES LUKU.	29
Конец ознакомительного фрагмента.	31

Jack London

Susikoira

ENSIMMÄINEN LUKU.

Saaliin jäljissä

Jäätynneen vesireitin molemmin puolin kohosi uhkaavana tummaa kuusimetsää. Tuuli oli äskettäin riistänyt puilta niiden valkoisen hurrevaipan, ja ne näyttivät nojautuvan toisiaan kohti mustina ja turmaa ennustavina häipyvässä valossa. Kaikkialla vallitsi hiljaisuus. Itse maa oli autio ja eloton, vailla pienintäkin liikettä; seutu oli niin kolkko ja kolea, ettei siinä ollut edes alakuloisuudenkaan leimaa. Ilmenihän siinä kuin pieni pilkahdus naurua, mutta naurua sellaista, joka on alakuloisuuttakin hirveämpää, – naurua, joka oli ilotonta kuin sfinksin hymy ja kylmää kuin pakkanen, naurua, jossa oli järkkymättömyyden julmuutta. Niin nauroi ylivalentainen ja käsittämätön ikuisuus viisaudessaan elämän turhuudelle ja ponnistuksille. – Sellainen oli tämä erämaa – villi, jääsydäminen pohjolan erämaa.

Mutta olipa siinä sittenkin elämää, uhmaten liikkuvaa elämää. Alaspäin jäätynyttä vesireittiä pitkin ponnistelihe sarja susimaisia koiria. Niiden henki hyytyi ilmassa pursutessaan suusta höyrypilvinä, jotka laskeutuivat eläinten karvoihin ja muuttuivat jääkiteiksi. Koirilla oli nahkavaljaat, ja nahkahihnoin ne olivat kiinnitetyt rekeen, jota ne kiskoivat perässään. Reki oli vailla jalaksia. Se oli tehty lujasta koivuntuohesta ja lepäsi lumella koko pohjallaan. Keulapää oli väännetty ylöspäin painamaan reen alle pehmeätä lunta, joka kohosi aallon lailla sen edessä. Reessä sijaitsi tiukasti käytettynä pitkä ja kapea laatikko. Olipa siinä muitakin esineitä – huopapeitteitä, kirves, kahvipannu ja paistinpannu; mutta huomattavin, eniten tilaa viepä oli tuo pitkä ja kapea laatikko.

Koirien edellä ponnisteli mies isoilla lumikengillä. Reen perässä ponnisteli toinen mies. Reessä makasi laatikossa kolmas mies, jonka ponnistukset olivat päättyneet, – mies, jonka erämaa oli voittanut ja iskenyt kumoon, niin ettei hän enää milloinkaan ollut nouseva kamppailemaan. Erämaa ei rakasta liikuntaa. Elämä sitä loukkaa, sillä elämä on liikuntaa; ja erämaa pyrkii aina tuhoamaan liikuntaa. Se jäädyttää veden estääkseen sitä virtaamasta mereen; se pakottaa mahlan ulos puista, kunnes ne ovat paleltuneet voimakasta sydäntään myöten; ja hurjimmin ja hirmuisimmin erämaa kiusaa ja ruhjoo ihmistä – ihmistä, joka on elämän rauhattomin ilmaus, joka alati vastustele määräystä, että kaiken liikunnan täytyy lopulta tauota.

Mutta edellä ja takana ponnistelivat säikkymättä ja lannistumatta molemmat miehet, jotka eivät olleet vielä kuolleet. Ruumiin verhona heillä oli turkiksia ja pehmeätä, parkittua nahkaa. Silmäripset, posket ja huulet olivat niin perin pohjin hurrekideiden peitossa, ettei kasvoja voinut erottaa. Tämä saattoi heidät näyttämään aavenaamioilta, kummitusmaailman hautaansaattajilta, jotka kuljettivat jotain aavevainajaa kalmistoon. Mutta kaikesta huolimatta he olivat ihmisiä, jotka tunkeutuivat autiuden ja ivan ja hiljaisuuden maan halki, suunnattomaan seikkailuun antautuneita pikkuruusia seikkailijoita, kamppailen vasten maailmaa, joka oli yhtä etäinen ja outo ja eloton kuin avaruuden pohjattomat syvänteet.

He matkasivat sanaakaan virkkamatta, säästellen henkeään ruumiin ponnistuksiin. Joka taholla vallitsi äänettömyys, painostaen heitä melkein kuin koskettamalla. Se vaikutti heidän mieleensä kuten syvän veden ankara paine sukeltajan ruumiiseen. Se musersi heidät äärettömän tyhjyyden ja muuttamattoman lain painolla. Se ruhjoi heidät heidän oman mielensä etäisimpään kolkkaan, pusertaen heistä, kuten mehun rypäleistä, ihmissielun kaiken väärän kiihkon ja intoilun ja sopimattoman ylpeilyn, kunnes he tuntuivat mielestään äärellisiltä ja pieniltä, pisteiltä ja hiukkasilta,

jotka liikuskelivat heikon oveluuden ja vähäisen viisauden ohjaamina keskellä suurten sokeiden luonnonvoimain kisailua.

Kului tunti, kului toinenkin. Lyhyen, auringottoman päivän kalpea valo alkoi häipyä, kun hiljaisen ilman halki kajahti heikko etäinen ääni. Se kohosi korkeammaksi nopeasti liukuen, kunnes ennätti ylimpään kohtaansa, jota se väristen ja jännittyneenä venytti, heiketäkseen sitten verkalleen kuulumattomiin. Se olisi saattanut olla kadotetun sielun valitusta, ellei siitä olisi kajahtanut jonkinlaista alakuloista vimmaa ja nälkäistä kiihkoa. Etumainen mies käänsi päätään, kunnes kohtasi perässä kulkevan katseen. Ja sitten he nyökkäsivät toisilleen tuon kapean, pitkän laatikon ylitse.

Kajahti toinen huuto, viiltäen hiljaisuuden halki terävästi kuin veitsi. Molemmat miehet panivat merkille äänen suunnan. Se kuului takaapäin, jostakin lumilakeudelta, jonka poikki he vast'ikään olivat kulkeneet. Siihen vastasi kolmas huuto, tullen sekin takaapäin ja toisen huudon vasemmalta puolen.

"Ne ovat meidän jäljissämme, Bill", sano etumainen mies.

Hänen äänensä kuului käheältä ja epätodelliselta, ja puhuminen vaati häneltä ilmeistä ponnistusta.

"Liha on vähissä", vastasi hänen toverinsa. "En ole päiväkausiin nähnyt jäniksen merkkiäkään."

Sen jälkeen he eivät puhuneet enempää, vaikka heidän korvansa tarkkasivatkin ajohuutoja, joita yhä edelleen kajahti heidän takanaan.

Pimeän tullen he ohjasivat koirat vesireitin varrella olevaan kuusikkoon ja leiriytyivät sinne. Nuotion ääreen sijoitettu arkku sai olla istuimena ja pöytänä. Tulen ulommalle puolelle ryhmittyneet susikoirat murisivat ja ärhentelivät keskenään, mutta eivät näyttäneet ensinkään halukkailta poistumaan pimeyteen.

"Henry, minun mielestäni ne pysyttelevät merkillisen lähellä leiriä", huomautti Bill.

Henry, joka istui kyyryllään tulen ääressä ja sovitteli kahvipannua jääpaloineen asemilleen, vain nyökkäsi. Eikä hän puhunut, ennenkuin oli jälleen asettunut arkulle ja ruvennut syömään.

"Kyllä ne tietävät, missä niiden nahka on turvassa", virkkoi hän. "Parempi syödä itse kuin joutua syötäväksi. Viisaita elukoita, nuo koirat."

Bill pudisti päätään. "No, enpä juuri tiedä", virkkoi hän.

Toveri katsahti häneen kummastellen. "En ole koskaan ennen kuullut sinun sanovan, etteivät ne olisi viisaita", huomautti hän.

"Henry", sanoi toinen jauhaen miettiväisenä papujaan. "Satuitko huomaamaan, kuinka koirat mellastivat niitä syöttäessäni?"

"Kyllähän ne pyristelivät tavallista enemmän", myönsi Henry.

"Kuinka monta koiraa meillä on, Henry?"

"Kuusi."

"No niin, Henry.".. Bill vaiken hetkeksi, jotta hänen sanansa saisivat suuremman merkityksen. "Niinkuin sanoit, Henry meillä on kuusi koiraa. Otin kuusi kalaa laukusta. Annoin kalan kullekin koiralle ja, Henry, kaloja oli yksi liian vähän."

"Laskit väärin."

"Meillä on kuusi koiraa", toisti toinen rauhallisena. "Otin kuusi kalaa. Korvapuoli ei saanut kalaansa. Palasin sitten laukulle ja vein sillekin kalan."

"Meillä on vain kuusi koiraa", virkkoi Henry.

"Henry", jatkoi Bill, "en tahdo sanoa, että ne olivat kaikki koiria, mutta seitsemän sai kalansa kukin."

Henry herkesi syömästä katsahtaakseen nuotion yli ja laskeakseen koirat.

"Kuusi niitä on nyt", hän sanoi.

"Näin yhden juoksevan tiehensä", ilmoitti Bill rauhallisen varmasti. "Näin seitsemän."

Henry katsoi häneen säälien ja lausui: "Olen kerrassaan iloinen, kun tämä retki kerran päättyy."

"Mitä sinä sillä tarkoitat?" kysyi Bill.

"Tarkoitin, että tämä meidän taakkamme alkaa koskea sinun hermojasi ja että sinä rupeat näkemään näkyjä."

"Sitä minäkin ajattelin", vastasi Bill vakavana. "Ja sitten, kun näin sen juoksevan tiehensä lumen poikki, tarkastin lunta ja näin sen jäljet. Sitten laskin koirat, ja niitä oli edelleen kuusi, jäljet ovat vieläkin tuolla lumessa. Haluatko nähdä ne? Näytän ne sinulle."

Henry ei vastannut, vaan jauhoi edelleen äänetönnä, kunnes annoksensa syötyään siemaisi palan painimeksi vielä kupillisen kahvia. Hän pyyhkäisi suutaan kätensä selällä ja sanoi:

"Taidat sitten ajatella, että se oli –"

Hänet keskeytti pitkä, valittava huuto, joka hurjan surullisena kajahti pimeydestä. Hän pysähtyi sitä kuuntelemaan, sitten hän lopetti lauseensa, heilauttaen kättään ääntä kohti: "– yksi noista?"

Bill nyökkäsi. "Ajattelisin, hitto vie, paljon mieluummin sitä kuin mitään muuta. Huomasithan itsekin, kuinka koirat ärhentelivät?"

Kajahti huuto toisensa jälkeen, kuului vastauksia, ja hiljainen autius oli muuttunut hullujenhuoneeksi. Joka taholta kiiriskeli ulvontaa, ja koirat ilmaisivat pelkonsa kyyristyen yhteen rykelmään ja niin lähelle nuotiota, että kuumuus kärvensi niiden turkkia. Bill heitti tuleen enemmän puita, ennenkuin sytytti piippunsa.

"Taidatpa olla hiukan allapäin", sanoi Henry.

"Henry" ... Hän imi miettiväisenä jonkun aikaa piippuaan, ennenkuin jatkoi. "Henry, minä tässä tuumailin, että hän on, hitto vie, onnellisempi, kuin sinä ja minä milloinkaan voimme olla."

Hän osoitti kolmatta henkilöä viittaamalla peukalollaan laatikkoon, jolla he istuivat.

"Sinä ja minä, Henry, kun me kuolemme, niin olemme onnellisia, jos saamme raatojemme päälle niin paljon kiviä, etteivät koirat pääse kimppuun."

"Mutta meillä ei olekaan omaisia eikä rahaa eikä muuta sellaista, kuten hänellä", puuttui Henry puolestaan puheeseen. "Ei sinulla eikä minulla juuri ole varoja pitkämatkaksiin hautajaisiin."

"Kyllä minua vain ihmetyttää, Henry, että tämänkaltaisen miekkonen, joka omassa maassaan on paroni vai mikä lie ja jonka ei koskaan ole tarvinnut huolehtia muonasta eikä peitteistä – että lähteekin tallustamaan kaikenlaisia hylkymaita, maailman ääriä – sitä minä en juuri käsitä."

"Hän olisi voinut elää aika vanhaksi, jos olisi pysynyt kotonaan", myönsi Henry.

Bill avasi suunsa sanoakseen jotain, mutta muutti mielensä. Sen sijaan hän viittasi pimeyteen, joka muurin tavoin ahdistavana piiritti heitä kaikilta tahoilta. Tuossa sysi pimeydessä ei voinut erottaa mitään muotoja, näkyi vain silmäpari, joka kiilui kuin tuliset hiilet. Henry osoitti päällään toiseen pariin – ja kolmanteenkin. Heidän leirinsä ympärille oli ilmaantunut piiri hehkuvia silmiä. Silloin tällöin joku silmäpari siirtyi tai katosi, tullakseen hetken kuluttua taas näkyviin.

Koirien levottomuus oli yltynyt, ja ne syöksähtivät äkillisen pelon valtaamina tulen toiselle puolen, kierrellen ja ryömien miesten jalkoihin. Mellakassa muuan niistä oli kaatunut nuotion reunalle ja ulvahtanut tuskasta ja kauhusta, kärventyneen turkin katkun levitessä ilmaan. Hälinä saattoi siimakahan siirryskelemään rauhattomana hetkisen, vieläpä perääntymäänkin hiukan, mutta se sijoittui jälleen paikoilleen, kun koirat tyyntyivät.

"Vietävän harmillista, Henry, ettei ole riittävästi ampumatarpeita."

Bill oli polttanut piippunsa loppuun ja auttoi toveria levittämään turkiksia ja huopia kuusenhavuille, jotka hän oli ennen illallista koonnut lumelle. Henry murahti ja alkoi päästellä moksasiiniensa pauloja.

"Kuinka monta patruunaa sanoitkaan olevan jäljellä?" hän kysyi.

"Kolme", kuului vastaus. "Toivon, että olisi kolmesataa. Silloin noille kirotuille näyttäisin, kuka käski!"

Hän heristi kiukkuisena nyrkkiään kiiluville silmille ja alkoi sovittaa moksasiinejaan tulen ääreen.

"Ja minä toivon, että tämä pakkanen lauhtuisi", hän jatkoi. "Nyt on ollut kolmatta viikkoa alle viidenkymmenen asteen. Ja toivon, etten olisi koskaan lähtenyt tälle retkelle. Se ei miellytä minua."

Peloissani en kuitenkaan ole. Ja kun tässä toivotaan, niin toivonpa vielä, että tämä retki olisi päättynyt ja me istuisimme juuri nyt Fort M'Gurryssä lieden ääressä korttia pelaten – niin, sitä juuri toivon."

Henry murahti ja ryömi vuoteeseen. Ollessaan juuri uneen vaipumaisillaan hän havahtui toverinsa sanoessa:

"Kuules, Henry, miks'eivät koirat käyneet tuon vieraan kimppuun, kun se tuli kalaa saamaan? Sitä minä kummastelen."

"Sinä kummastelet liian paljon, Bill", kuului uninen vastaus. "Et sinä ennen ole ollut tuollainen. Herkeä nyt ja rupea nukkumaan, niin olet huomenna vireessä. Sinun vatsasi on huonossa kunnossa – se sinut saa tuollaisia miettimään."

Miehet nukkuivat raskaasti hengittäen vieretysten saman peitteen alla. Tuli aleni, ja kiiluvat silmät kiertyivät ahtaampaan kehään leirin ympärille. Koirat kyyristyivät peloissaan likitysten, ärähtäen silloin tällöin uhkaavasti silmäparille, joka siirtyi ylen lähelle. Kerran hälinä yltyi niin ankaraksi, että Bill heräsi. Hän nousi vuoteesta varovaisesti, ettei häiritsisi nukkuvaa toveria, ja heitti nuotioon enemmän puita. Kun se alkoi leimuta, niin siimakehä peräytyi kauemmaksi. Hän vilkaisi ohimennen koirakasaan. Hän hieroi silmiään ja katsoi tarkemmin. Sitten hän ryömi takaisin vaipansa alle.

"Henry", hän sanoi, "Henry, kuulehan!"

Henry ähkyi siirtyessään unesta valveille ja kysyi: "No, mikä sinua nyt vaivaa?"

"Ei mikään", kuului vastaus, – "mutta niitä on taas seitsemän. Laskin ne juuri."

Henry vastaanotti tämän tiedonannon murahduksella, joka suli kuorsaukseksi hänen vaipuessaan jälleen uneen.

Aamulla Henry heräsi ensimmäisenä ja pudisteli kumppaninsa valveille. Päivänkoittoon oli vielä kolme tuntia, vaikka kello oli jo kuusi, ja Henry ryhtyi pimeässä valmistamaan aamiaista Billyn kääriessä kokoon vaippoja ja asettaessa rekeä kuntoon.

"Kuules, Henry", kysyi hän äkkiä, "kuinka monta koiraa sanoitkaan meillä olevan?"

"Kuusi."

"Erehdyit", julisti Bill voitonriemuisena.

"No, seitsemänpö taas?" kysyi Henry.

"Ei, viisi; yksi on poissa."

"Helvetti!" karjaisi Henry raivoissaan, jättäen keiton ja käyden koiria laskemaan. "Olet oikeassa, Bill", hän lopetti. "Makkara on tipotiessään."

"Se meni kuin rasvattu salama. Ei olisi voinut nähdäkään savulta."

"Ei ollenkaan", arveli Henry. "Ne ovat nielleet sen elävältä. Takaanpa, että se vielä kiljui luistaessaan noiden riivattujen kurkusta alas!"

"Makkara oli aina typerä koira", sanoi Bill.

"Mutta ei typeräkään koiran pitäisi olla niin typerä, että tekisi itsemurhan tuolla tapaa." Hän tarkasteli jäljellejääneitä silmäyksellä, joka heti arvioi kunkin elukan huomattavimmat ominaisuudet. "Eipä vaan yksikään noista toisista tekisi niin", hän päätteli.

"Ei niitä saisi sauvallakaan ajetuiksi tulen äärestä", myönsi Bill. "Minusta Makkarassa oli aina jotain nurinkurista."

Tällaiset muistosanat sai kuollut koira pohjolan erämaassa – ja moni toinen koira, vieläpä ihminenkin on saanut tyytyä niukempaankin hautapuheeseen.

TOINEN LUKU.

Naarassusi

Syötyään aamiaisen ja köytettyään niukat leirivarusteensa rekeen miehet käänsivät selkensä iloiselle nuotiolle ja lähtivät liikkeelle päin pimeyttä. Heti alkoivat kajahtaa nuo vimmatun haikeat huudot, kutsuen ja vastaten halki pimeyden ja pakkasen. Keskustelu taukosi. Kello yhdeksältä valkeni päivä. Keskipäivällä eteläinen taivas lämpeni ruusunkarvaiseksi ja merkitsi rajan, missä maan kaartuma tunkeutui auringon ja pohjoisen napamaailman väliin. Mutta ruusun väri vaaleni nopeasti. Jäljellejäänyt harmaa valo viipyi kello kolmeen asti, jolloin sekin häipyi, ja napayön verho laskeutui yli aution ja äänettömän maan.

Pimeän lisääntyessä tulivat oikealta ja vasemmalta ja takaa kajahtelevat ajohuudot lähemmäksi – niin lähelle, että ne useamman kuin yhden kerran nostivat vetokoirissa pelon väreitä, saattaen ne hetkellisen pakokauhun valtaan.

Kun miehet erään sellaisen kohtauksen jälkeen olivat saaneet koirat jälleen vetojärjestykseen, virkkoi Bill:

"Kunpa ne keksisivät jostain riistaa ja menisivät tiehensä ja jättäisivät meidät rauhaan."

"Tämä käy hirveästi hermoille", myönsi Henrykin puolestaan.

Enempää he eivät puhuneet, ennenkuin yöleiri oli kunnossa.

Henry kumartui juuri lisäämään jäätä porisevaan papupannuun, kun kuuli iskun kumahtavan, Billin karjaisevan ja jonkun koiran terävästi ärähtävän kivusta. Hän suoristui ajoissa huomatakseen hämärän olennon katoavan lumen poikki pimeyden suojaan. Sitten hän näki Billin seisovan koirain keskellä puolittain voitonriemuisena, puolittain nolona, toisessa kädessään tukeva sauva, toisessa pyrstöpuoli auringossa kuivattua lohta.

"Puolet se sai", hän selitti, "mutta minä iskin sitä samalla. Kuulitko sen ulvahtavan?"

"Minkä näköinen se oli?" kysyi Henry.

"En voinut nähdä. Mutta sillä oli neljä jalkaa ja suu ja turkki ja koiralta se näytti."

"Lienee varmaankin kesy susi."

"Saamarin kesy sen täytyy olla, kun tulee tänne ruoka-aikaan ja ottaa viipaleen kalaa."

Kun ateria sinä iltana oli päättynyt ja he istuivat arkulla piippujaan imeskellen, siirtyi kiiluva siimakehä lähemmäksi kuin milloinkaan ennen.

"Kunpa ne keksisivät parven hirviä tai muuta sellaista ja jättäisivät meidät rauhaan", virkkoi Bill.

Henry murahti äänellä, joka ei ollut aivan myötätuntoinen, ja neljännestunnin verran he istuivat ääneti, Henry tuijottaen tuleen ja Bill siimakehään, joka kiilui pimeässä ihan nuotion valopiiriin ulkopuolella.

"Toivonpa, että juuri nyt marssittaisiin M'Gurryyn", alkoi Bill uudelleen.

"Herkeä nyt jo toivomasta ja koikkumasta", ärähti Henry vihaisena. "Vatsasi on epäkunnossa. Se sinua vaivaa. Niele lusikallinen soodaa, niin paranet ja käyt hauskemaksi."

Aamulla Henry heräsi ankaraan sadatteluun, joka kaikui Billin suusta. Hän kohoutui kyynärpäänsä varaan ja huomasi toverinsa seisovan koirien keskellä uudelleen rakennetun nuotion ääressä, kädet kiroukseen kohotettuina, kasvot vimman väentäminä.

"Hei!" huusi Henry. "Mikäs nyt on?"

"Sammakko on tipotiessään", kuului vastaus.

"Eikö mitä."

"Onpa niinkin."

Henry hypähti vaippojen alta ja riensi koirien luo. Hän laski ne tarkoin ja yhtyi sitten kumppaninsa kanssa kiroilemaan erämaan mahteja, jotka olivat riistäneet heiltä jo toisen koiran.

"Sammakko oli parven väkevin koira", lausui Bill lopuksi.

"Eikä se myöskään ollut mikään typerä koira", lisäsi Henry.

Ja niin syntyi toinen hautauspuhe kahden päivän kuluessa.

Aamiainen syötiin apein mielin, ja neljä jäljelläolevaa koiraa valjastettiin reen eteen. Päivä toistui samanlaisena kuin varemmin kuluneetkin. Miehet painalsivat puhumatta halki jäätyneen maan. Hiljaisuutta rikkoivat vain ahdistajain äänet, kun ne näkymättöminä seurasivat heidän jäljissään. Pimeän tullessa iltapäivällä äänet kajahtivat lähempää, kun ahdistajat tapansa mukaan supistavat piiriään; ja koirat kiihtyivät ja pelkäsivät ja heittäytyivät pakokauhun valtaan, sotkien vetonuoransa ja puolestaan masentaen molempien miesten mieltä.

"Kas niin, se on teille parahiksi, senkin pässinpäät" virkkoi Bill sinä iltana tyytyväisenä, nousten pystyyn työnsä päätettyään.

Henry lähti katsomaan kesken keittohommiaan. Toveri ei ollut tyytynyt vain sitomaan koiria, vaan oli sitonut ne intiaanien tapaan kepeillä. Kunkin koiran kaulaan hän oli kiinnittänyt nahkahihnan. Tähän, ja niin lähelle niskaa, ettei eläin ulottunut siihen hampaillaan, hän oli sitonut neljän, viiden jalan pituisen vahvan kepin. Kepin toinen pää taasen oli nahkahihnalla kiinnitetty maahan pistettyyn paaluun. Koiran oli mahdotonta kalvaa poikki nahkaa omasta päästään keppiä. Ja keppi taas esti sitä pääsemästä käsiksi toista päätä pitelevään hihnaan. Henry nyökkäsi hyväksyvästi.

"Se on ainoa paula, joka pidättää Korvapuolen", sanoi hän. "Se voi kalvaa nahan poikki yhtä puhtaasti kuin veitsellä vetäen ja melkein puoleksi niin nopeasti. Nyt ne ovat kaikki huomisaamuna saapuvilla ja eheinä."

"No, senpä takaan", vakuutti Bill. "Jos joku niistä on kateissa, niin lähden liikkeelle kahvitta."

"Ne tietävät, ettei meillä ole varaa ruveta tappamaan", huomautti Henry maata pannessaan, viitaten kiiluvaan kehään, joka saartoi heidät. "Jos voisimme laskea niihin pari luotia, niin kyllä arvomme nousisi. Ne tulevat joka ilta lähemmäksi. Siirrä silmäsi tulen puolelta ja katso tarkasti – tuonne! Näitkö sitä?"

Jonkun aikaa molemmat miehet huvittelivat tarkastelemalla noiden hämäreiden olentojen liikehtimistä nuotion valopiirin liepeillä. Kun tuijotti tiukasti pimeässä palavaan silmäpariin, alkoi vähitellen erottua eläimen vartalo. Saattoivatpa he toisinaan nähdä näiden haamujen siirtyvänkin.

Koirien keskeltä kuuluva ääni herätti miesten huomion. Korvapuoli vingahteli kiihkeästi, hyökäten pimeyttä kohti kepin ulottuman päähän ja peräytyen tuon tuostakin käydäkseen raivostuneena hampain kepin kimppuun.

"Katsohan tuota, Bill", kuiskasi Henry.

Muuan koirankaltainen eläin liukui salakähmäisin liikkein kylki edellä täyteen tulen valoon. Se liikkui puolittain epäillen, puolittain rohkeana, tarkastellen varovaisesti miehiä ja kiinnittäen samalla huomionsa koiraan. Korvapuoli työntyi tunkeilijaa kohti niin pitkälle, kuin keppi salli, ja vinkui intohimoisesti.

"Tuo typerä Korvapuoli ei näytä säikkyvän pahasti", virkkoi Bill matalalla äänellä.

"Se on naarassusi", kuiskasi Henry takaisin, "ja se selittää Makkaran ja Sammakon kohtalon. Se on lauman syöttinä. Se houkuttelee koiran pois, ja sitten toiset hyökkäävät kimppuun ja syövät sen."

"Henry, minä arvelen", julisti Bill.

"Mitä sinä arvelet?"

"Arvelen, että juuri tuota minä kolhaisin sauvalla."

"Sitä ei ole epäilemistäkään", kuului Henryn vastaus.

"Ja sen minä sanon", jatkoi Bill, "että tuo eläin on epäilyttävän ja hävyttömän ujostelematon leiritulta kohtaan."

"Se tietää varmasti enemmän kuin oman arvonsa tuntevan suden pitäisi tietää", myönsi Henry.

"Susi, joka tietää kyllin tullakseen koirien joukkoon ruoka-aikoina, on kokenut yhtä ja toista."

"Villanin ukolla oli kerran koira, joka juoksi tiehensä susien mukana", mietti Bill ääneen. "Enkö muka tietäisi sitä. Minähän ammuin sen susilaumasta Little Stickin tienoilla, ja Villanin ukko itki kuin lapsi. Kertoi, ettei ollut nähnyt sitä kolmeen vuoteen. Se oli ollut koko sen ajan susien seurassa."

"Taisitpa keksiä asian, Bill. Tuo susi on koira, ja se on monet kerrat syönyt kalaa ihmisen kädestä."

"Ja jos vain pääsen siihen käsiksi, niin tuo koirasusi laitetaan paistiksi", selitti Bill. "Ei meidän kannata menettää useampia elukoita."

"Mutta sinulla on vain kolme patruunaa", väitti Henry.

"Odotan, kunnes saan ampua varmasti", kuului vastaus.

Aamulla Henry laittoi nuotion uudelleen kuntoon ja keitti suuruksen kumppaninsa kuorsauksien säestämänä.

"Sinä nukuit vietävän makeasti", kertoi Henry herättäessään hänet syömään. "En hennonut ajaa sinua ylös."

Bill alkoi syödä unisena. Hän huomasi kuppinsa olevan tyhjän ja koetti yltää pannuun. Mutta pannu oli liian etäällä ja Henryn vieressä.

"Kuuleppas, Henry", torui hän lempeästi, "etkö ole unohtanut jotain?"

Henry silmäili ympärilleen erittäin huolellisesti ja pudisti päätään. Bill ojensi tyhjää kuppia.

"Sinä et saakaan kahvia", ilmoitti Henry.

"Joko se on lopussa?" kysyi Bill levottomana.

"Eikä ole."

"Arveletko, että se on haitaksi vatsalleni?"

"Enkä arvele."

Billin kasvoille lehahti suuttumuksen puna.

"No, mitä hemmettiä tämä sitten oikein merkitsee?" sanoi hän.

"Pukari on tipotiessään", vastasi Henry.

Kiiruhtamatta, kasvoillaan onnettomuuteen alistuvan ilme, Bill käänsi päätään ja laski istuvilta koirat.

"Mitenkä se kävi?" kysyi hän apein mielin.

Henry kolisutti hartioitaan. "En tiedä. Ehkä Korvapuoli kalusi sen irti. Itse se ei olisi voinut sitä tehdä, se on varmaa."

"Senkin kirottu vekara." Bill puhui vakavasti ja verkalleen, ilmaisematta laisinkaan, että hänet oli vallannut kiukku. "Kun ei voinut kalvaa itseään irti, niin kalvaapas vain Pukarin vapaaksi."

"No niin, Pukari on ainakin päässyt vaivoistaan; kyllä se on nyt jo sulamassa ja hölskyy pitkin seutua parinkymmenen suden vatsassa." Sellaisen hautapuheen sai Henryltä tämä viimeksi menetetty koira. "Otappas kahvia, Bill."

Mutta Bill pudisti päätään.

"Ota pois", pyyteli Henry kannua kohottaen.

Bill työnsi kuppinsa syrjään. "Hiisi minut vieköön, jos sen teen. Sanoinhan, etten huolisi, jos joku koirista joutuisi kadoksiin, enkä huolikaan."

"Se on hiivatin hyvää kahvia", virkkoi Henry viekoitellen.

Mutta Bill oli itsepäinen, hän söi kuivan aamiaisen, ja palan painimeksi hän muristen kiroili Korvapuolta sen tekemästä kepposesta.

"Sidon ne tänä iltana niin etäälle toisistaan, etteivät ulotu", sanoi Bill matkalle lähdettäessä.

He olivat vaeltaneet hiukan neljättä sataa jalkaa, kun Henry, joka kulki edellä, kumartui ja otti maasta jotain, johon hänen lumikenkänsä oli sattunut. Oli pimeä eikä hän voinut nähdä sitä, mutta hän tunsikin kosketuksesta. Hän heitti sen taakseen, niin että se osui rekeen ja ponnahti siitä Billin lumikengille.

"Ehkä tarvitset tuota illalla", sanoi Henry.

Bill päästi huudahduksen. Siinä oli kaikki, mitä Pukarista enää oli jäljellä, – keppi, jolla koira oli ollut sidottuna.

"Söivät sen karvoineen päivineen", selitti Bill. "Keppi on paljas kuin puhtaaksi kaluttu luu. Ovat syöneet nahkahihnankin molemmista päistä. Hemmetin nälkä niiden on, Henry, ja vielä ne pistävät poskeensa meidätkin, ennenkuin tämä retki on päättynyt."

Henry naurahti uhmaillen. "Ei minua ennen ole sudet näin ajaneet, mutta olenpa kokenut melko joukon pahempaakin ja säilynyt kumminkin eheänä. Kyllä noita häijyjäisiä saa tulla enemmän kuin kourallinen, ennenkuin nutistavat nöyrimmän palvelijasi, Bill poikani."

"Saamme nähdä, saamme nähdä", mutisi Bill pahaa ennustavasti.

"Saat sen kyllä nähdä aikanaan, kun marssitaan M'Gurryyn."

"Minä en juuri ole erikoisen innostunut", väitti Bill itsepintaisesti.

"Sinulta on veri jäänyt, siinä koko vika", julisti Henry päättäväisenä. "Tarvitset kiniiniä, ja kyllä minä sitä sinulle syötän, kunhan vain joudutaan M'Gurryyn."

Bill ilmaisi murahdellen olevansa asiasta toista mieltä ja herkesi äänettömäksi. Päivä oli edellisten kaltainen. Se valkeni kello yhdeksältä. Kello kahdentoista tienoissa näkymätön aurinko punasi taivaanrannan, ja sitten alkoi kylmänharmaa iltapäivä, joka kolme tuntia myöhemmin muuttui yöksi.

Juuri sen jälkeen, kuin aurinko oli turhaan koettanut päästä näkyviin, Bill veti pyssyn esiin reestä ja sanoi:

"Kulje sinä vain edelleen, Henry; käynpä vähän katselemassa, mitä täällä on nähtävää."

"Sinun olisi parasta pysytellä reen luona", vastusteli toveri. "Sinulla on vain kolme patruunaa, eikä tässä tiedä, mitä saattaa tapahtua."

"Kukas tässä nyt koikkuu?" kysyi Bill härnäillen.

Henry ei vastannut; hän painalsi eteenpäin yksinään, mutta loi usein huolestuneita katseita taakseen harmaaseen autiuteen, jonne hänen toverinsa oli kadonnut. Tuntia myöhemmin Bill saapui käytettyään hyväkseen oikoteitä, joita reen oli täytynyt vältellä.

"Ne ovat hajallaan ja juoksentelevat laajalti", hän selitti; "pysyvät meidän kintereillämme ja haeskelevat samalla haavaa riistaa. Näes, ne ovat meistä varmoja, mutta tietävät, että saavat vielä odottaa. Sillä välin ne pistävät mielellään poskeensa muuta syötävää, jos sellaista osuu matkan varrelle."

"Sinä tarkoitat, että ne *luulevat* olevansa meistä varmoja", tokaisi Henry painokkaasti.

Mutta Bill ei kiinnittänyt siihen huomiota.

"Olen nähnyt muutamia niistä. Perin laihoja ne ovat. Eivät liene saaneet muruakaan viikkokausiin, paitsi nyt äskettäin Makkaran ja Sammakon ja Pukarin; ja niitä on niin paljon, ettei se riittänyt pitkälle. Ne ovat tavattoman hoikkia. Kylkiluut ovat ihan näkyvissä ja vatsa aivan selkärankaan asti kutistunut. Ne ovat aika hurjia, sen sanon sinulle. Vielä ne tästä hullaantuvat, ja silloinpa saat nähdä."

Muutamia minuitteja myöhemmin Henry, joka matkasi reen perässä, päästi hiljaisen, varoittavan vihellyksen. Bill kääntyi katsomaan ja pysähtyi sitten tyynesti koirat. Perässä puikahti viimeisestä käänteestä näkyviin karvainen olento. Sillä oli kuono maassa, ja se astui omituisen liukuvasti ja kevyesti. Heidän seisahtuessaan sekin seisahtui, kohottaen päätään ja katsellen heitä kiinteästi sieraimet värähdellen, kun se vainusi ja tutki heidän hajuaan.

"Se on naarassusi", vastasi Bill.

Koirat olivat paneutuneet pitkälle, ja hän astui niiden ohitse reen taakse toverinsa luo. Yhdessä he tarkastelivat tuota omituista eläintä, joka oli heitä ahdistellut jo päiväkausia ja tuhonnut puolet koiraparvesta.

Hetkisen tutkittuaan eläin astui eteenpäin askeleen. Näin se teki useita kertoja, kunnes joutui kolmisen sadan jalan päähän. Se pysähtyi, pää pystyssä, lähelle erästä honkaryhmää ja tutkisteli silmin ja sieraimin miesten varusteita. Se katseli heitä kumman ikävöivästi, aivan koiran tapaan; mutta

sen ikävöinnissä ei ollut hituistakaan koiran kiintymyksestä. Se oli nälän synnyttämää ikävöintiä, yhtä julmaa kuin sen omat hampaat, yhtä armotonta kuin itse pakkaneen.

Se oli iso sudeksi, hoikan vartalon viivat ilmaisivat eläintä, joka oli kookkaimpia lajiaan.

"Jotensakin tarkkaan kahden ja puolen jalan korkuinen hartia kohdalta", aivosteli Henry.

"Ja panenpa vetoa, ettei pituudessa paljoa puuta viidestä jalasta."

"Väri on hiukan omituinen sudelle", huomautti Bill puolestaan. "En ole koskaan ennen nähnyt punaista sutta. Näyttää minusta melkein kanelinkarvaiselta."

Eläin ei suinkaan ollut kanelinvärinen. Karvapeite oli oikea suden turkki. Vallitsevana värinä oli harmaa, ja kuitenkin siihen liittyi punertavaa vivahdusta, joka oli kovin häilyväistä, pikemmin vain harhakuvan kaltaista, ilmestyi ja katosi, milloin oli harmaata, aivan selvästi harmaata, milloin taas vilahti epämääräisen punaiselta, jota ei voi selittää tavallisilla värisanoilla.

"Se näyttää minusta aivan kuin rekikoiralta, isolta intiaanikoiralta", sanoi Bill. "Enpä ihmettelisi, jos se heiluttaisi häntäänsä."

"Hei, penu!" hän kutsui. "Se, se, tule tänne, mikä nimesi sitten lieneekään!"

"Eipä pelkää vähääkään", nauroi Henry.

Bill heristi sitten uhaten kättään ja karjui äänekkäästi, mutta eläin ei ilmaissut pelkoa. Muuta muutosta he eivät voineet siinä huomata, kuin että se kävi yhä valppaammaksi. Se silmäili heitä yhä, katseissaan nälän säälimätön ikävöinti. He olivat lihaa, ja sen oli nälkä; ja se olisi halunnut käydä kimppuun ja syödä heidät, jos olisi uskaltanut.

"Kuuleppas, Henry", sanoi Bill alentaen vaistomaisesti äänensä kuiskaukseksi sanottavansa vuoksi. "Meillä on kolme patruunaa. Mutta se on varman matkan päässä. En voisi ampuu harhaan. Se on vienyt kolme koiraamme, ja meidän pitäisi tehdä loppu sellaisesta. Mitä arvelet?"

Henry nyökkäsi hyväksyvästi. Bill pujotti pyssyn esiin nuorien alta. Hän kohotti asetta olkapäätään vasten, mutta se ei ennättänytkaan niin pitkälle, sillä samassa tuokiossa naarassusi loikkasi sivuittain jäljiltä honkien suojaan ja katosi sinne.

Miehet katselivat toisiaan. Henry vihelsi pitkään ymmärtämystään ilmaisten.

"Olisihan minun pitänyt se tietää", torui Bill itseään ääneensä, sijoittaessaan pyssyä takaisin rekeen. "Totta kai susi, joka tietää kyllin paljon tullakseen koirien pariin ruoka-aikoina, tuntee myöskin tuliluikun. Sen minä sanon, Henry, että vielä minä sen nujerran. Se on liian viisas joutuakseen ammutuksi aukealla paikalla. Mutta minä asetun väijyksiin, minä sen vielä ammun salasta, niin totta kuin nimeni on Bill."

"Ei sinun kannata mennä liian kauas sen tähden", muistutti Henry. "Jos tuo lauma alkaa hyökätä kimppuusi, niin kolme patruunaa ei merkitse enempää kuin kolme huutoa helvetissä. Pedot ovat kiroitun nälissään, ja jos ne kerran hyökkäävät, niin ihan varmasti ne sinut tuhoavat, Bill."

He leiriytyivät varhain sinä iltana. Kolme koira ei jaksanut vetää rekeä niin nopeasti eikä niin monta tuntia kuin kuusi, ja niissä alkoi ilmetä epämättömiä nääntymisen merkkejä. Ja miehet menivät aikaisin levolle, kun Bill oli ensin tarkastanut, etteivät koirat ulottuneet kalvamaan toistensa siteitä.

Mutta sudet alkoivat käydä rohkeammiksi, ja useammin kuin kerran miehet havahtuivat unestaan. Niin lähelle pedot saapuivat, että koirat valtasi hurja kauhu, ja tulta täytyi aika ajoin syöttää uudelleen, jotta nuo uskaliaat rosvot pysyisivät sopivan matkan päässä.

"Olen kuullut merimiehiltä, että haikalat seuraavat laivoja", huomautti Bill ryömiessään kerran takaisin vaippojen alle tulta kohennettuaan. "No, nuo sudet ne ovat maahaikalaja. Ne tuntevat asiansa paremmin kuin me eivätkä ne juokse meidän perässämme terveytensä tähden. Vielä ne meidät saavat. Ihan varmasti ne meidät saavat, Henry."

"Ne ovat jo saaneet sinut puoleksi, kun noin juttelet", vastasi Henry tuikeasti. "Mies on puoleksi voitettu, kun sanoo joutuneensa tappiolle. Ja sinä olet puoleksi syöty siitä päättäen, kuinka sinä sitä asiaa jauhat."

"Ovat ne saaneet parempiakin miehiä kuin sinut ja minut", väitti Bill.

"Äh, herkeä jo koikkumasta! Aivan sinä väsyttät minut perin pohjin."

Henry kääntyi vihaisena toiselle kyljelle, mutta hämmästeli, ettei Bill osoittanutkaan samanlaista suuttumuksen merkkiä. Se ei ollut Billin tapaista, sillä hän kiukustui helposti äreistä sanoista. Henry mietiskeli sitä kauan, ennenkuin nukkui, ja kun hänen luomensa painuivat umpeen ja hän vaipui uneen, hänen mieleensä jäi ajatus: Se on päivänselvää, Bill on peräti masentunut. Täytyy panna häneen huomenna vähän eloa.

KOLMAS LUKU.

Nälkähuuto

Päivä alkoi hyvänteisesti. Yöllä ei ollut kadonnut ainoatakaan koiraa, ja he lähtivät vaeltamaan halki hiljaisuuden, kylmyyden ja pimeän melkoisen hilpein mielin. Bill tuntui unohtaneen yölliset ennustuksensa, yltyipä päivällä hulluttelemaankin koirien kanssa, kun nämä kaatoivat reen eräässä pahassa kohdassa.

Siinä syntyi aika sekamelska. Reki oli ylösalaisin puunrungon ja ison paaden väliin kiilautuneena, ja heidän oli pakko irroittaa koirat saadakseen sotkun selvitetyn. Miehet hyörivät juuri kumarruksissaan reen ääressä koettaen nostaa sitä, kun Henry huomasi Korvapuolen hiipivän tiehensä.

"Hei, Korvapuoli, tule tänne!" huusi hän suoristuen ja kääntyen koiraan päin.

Mutta Korvapuoli porhalsi juoksuun lumen poikki, laahaten valjaita perässään. Ja siellä, heidän takanaan, oli naarassusi sitä odottamassa. Tätä lähetessään koira kävi äkkiä varovaiseksi. Juoksu hidastui valppaaksi, keikaroivaksi astunnaksi, ja sitten se seisahtui. Se tarkasteli sutta huolellisesti ja epäillen, mutta kuitenkin halukkaasti. Naaras näytti sille hymyilevän, paljastaen hampaansa pikemmin mielitelevästi kuin uhkaavasti. Se astui kohti muutaman askeleen, kisailevasti, ja pysähtyi sitten. Korvapuolikin läheni, yhä valppaana ja varovaisena, häntä ja kotvat pystyssä, pää koholla.

Se koetti nuuskia suden kuonoa, mutta tämä peräytyi leikillisesti ja ujostellen. Joka kerta kun koiras läheni, naaras väistyi saman verran. Askel askeleelta susi viekoitteli koiran kauemmaksi ihmisten turvallisesta läheisyydestä. Kerran, ikäänkuin varoitus olisi hämärästi vilahtanut sen ymmärryksessä, se käänsi päätään ja katsahti kaatunutta rekeä, vetokumppanejaan ja molempia miehiä, jotka huutelivat sille.

Mutta mitä ajatuksia sen mielessä lieneekin ollut muodostumaisillaan, ne karkoitti naarassusi, joka läheni, nuuski sen kuonoa lyhyen hetken ja sitten alkoi taas ujostellen peräytyä sen uudelleen edetessä.

Billin mieleen oli sillä välin muistunut pyssy. Mutta se oli kaatuneen reen alla, ja kun hän viimein Henryn avulla oli saanut kuorman käännetyksi, olivat Korvapuoli ja naarassusi jo liian lähellä toisiaan ja niin pitkän matkan päässä heistä, ettei hän uskaltanut ampua.

Liian myöhään Korvapuoli havaitsi erehtyneensä. Miehet näkivät sen kääntyvän ja alkavan juosta heitä kohti, ennenkuin havaitsivat muutoksen syyn. Sitten he näkivät kymmenkunnan laihaa ja harmaan otuksen loikkivan lumilakeuden poikki; ne lähestyivät heidän jälkiään suorakulmaisesti sulkeakseen koiralta paluutien. Samassa tuokiossa hävisi myöskin naarassuden ujous ja kisailuhalu. Ärähtäen se hyökkäsi Korvapuolen kimppuun. Tämä työnsi sen hartiallaan syrjään, ja kun paluutie nyt oli suljettu ja se yhä vielä aikoi pyrkiä reen luo, se muutti suuntansa yrittääkseen kiertämällä päästä perille. Joka hetki saapui lisää susia yhtyen ajoon. Naarassusi pysytteli hyppäyksen päässä Korvapuolen kintereillä.

"Minne sinä menet?" kysäisi Henry äkkiä laskien kätensä kumppanin käsivarrelle.

Bill pudisti sen erilleen. "Minä en kestä sitä", virkkoi hän. "Ne eivät saa enää meidän koiriamme, jos minä voin asiata auttaa."

Pyssy kädessä hän sukeltausi viidaksoon, joka reunusti heidän kulkemaansa tietä. Hänen tarkoituksensa oli aivan selvä. Ottaen reen Korvapuolen kiertämän kehän keskustaksi Bill aikoi ennättää sellaiselle kohdalle, missä hän olisi ajajia vastassa. Pyssyllään, keskellä päivää, hän kenties saattaisi herättää susissa kammoa ja pelastaa koiran.

"Kuules, Bill!" huusi Henry hänen jälkeensä. "Ole varovainen! Älä uskalla liikoja!"

Henry istuutui reelle odottamaan. Ei hän voinut muutakaan tehdä. Bill oli jo kadonnut näkyvistä, mutta Korvapuolen saattoi silloin tällöin erottaa, kun se tuli esiin viidakosta ja

kuusiryhmistä kadotakseen seuraavassa tuokiossa taas niiden joukkoon. Henryn mielestä sen asema oli toivoton. Koira oli täysin tietoinen vaarasta, mutta se juoksi ulommaista kehää, susilauma taas sisempää ja lyhempää. Turhaa oli ajatella Korvapuolen pääsevän niin paljon ahdistajainsa edelle, että se kykenisi pyyhältämään näiden kehän poikki reen luo.

Eri viivat lähenevät nopeasti samaa pistettä. Henry tiesi, että jossain tuolla lumella, puiden ja viidakkojen takana, susilauma, Korvapuoli ja Bill yhtyisivät. Se tapahtui ylen pian, paljon pikemmin kuin hän oli odottanut. Hän kuuli pamauksen, sitten kaksi pamausta nopeasti peräkkäin, ja hän tiesi, että Billin ampumavarat olivat loppuneet. Sitten hän kuuli ankarana melskeenä ärinää ja ulvahduksia. Hän erotti Korvapuolen kiljuvan tuskasta ja kauhusta ja kuuli suden ulvahduksen, joka ilmaisi jotain niistä lyödyn. Ja siinä oli kaikki. Ärinä taukosi. Ulvahdukset vaikenivat. Hiljaisuus valtasi jälleen aution maan.

Kauan hän istui reellä. Hänen ei tarvinnut käydä katsomaan, mitä oli tapahtunut. Hän tiesi sen yhtä tarkasti, kuin jos se olisi sattunut hänen silmäinsä edessä. Kerran hän havahtui äkisti ja veti nopeasti kirveen esiin reestä. Mutta sitten hän istuutui vielä mietiskelemään, ja molemmat jäljellejääneet koirat kyyristyivät vavisten hänen jalkainsa juureen.

Viimein hän nousi väsyneesti, ikäänkuin kaikki jännevyys olisi kadonnut hänen ruumiistaan, ja ryhtyi kiinnittämään koiria rekeen. Hän heitti köyden olkapäälleen ja kiskoi koirien kera. Kauas ei hän kulkenut. Heti pimeän lähetessä hän kiiruhti laatimaan leirin ja varasi itselleen runsaat määrät polttopuita. Hän ravitsi koirat, keitti ja söi illallisensa ja laati yösijansa lähelle tulta.

Mutta hänen ei oltu sallittu nauttia lepoa. Ennenkuin hänen silmänsä sulkeutuivat, olivat sudet jo siirtyneet huolestuttavan lähelle. Nyt ei enää tarvinnut aavistella niiden olinpaikkoja. Ne oleilivat ahtaassa kehässä hänen ja nuotion ympärillä, ja hän saattoi tulen valossa selvästi nähdä niiden makailevan, istuskelevan, ryömivän vatsallaan tai hiipivän edestakaisin. Vieläpä ne nukkuivatkin. Siellä täällä hän näki jonkun makaavan koiran tavoin kokoon kiertyneenä, nauttien unta, joka häneltä itseltään nyt oli kielletty.

Hän piti tulta kirkkaasti loimuamassa, sillä hän tiesi, että se suojeli hänen ruumistaan susien nälkäisiltä hampailta. Koirat pysyttelivät hänen lähellään, yksi kummallakin puolella; ne nojautuivat häneen turvaa etsien, ulisivat ja vinkuivat ja toisinaan murisivat vimmoissaan, kun joku susista työntyti tavallista lähemmäksi. Sellaisina hetkinä, kun koirat murisivat, koko kehä joutui liikkeeseen, sudet nousivat seisaalleen ja tunkeutuivat tutkistellen eteenpäin, ja hänen ympärillään kohosi ärinää ja kiihkeitä ulvahduksia moniäänisenä kuorona. Sitten piiri laskeutui jälleen levolle, ja siellä täällä jokunen susi ryhtyi taasen jatkamaan keskeytynyttä untaan.

Mutta tämä piiri pyrki yhtämittaa kiertymään tiukemmin hänen ympärilleen. Pala palalta, tuuma tuumalta, suden siellä toisen täällä ryömiessä eteenpäin, kehä pieneni, kunnes pedot olivat melkein loikkauksen päässä. Silloin hän tempasi nuotiosta palavia puita ja lennätti niitä parveen. Siitä seurasi aina pikainen peräytyminen, johon liittyi kiukkuisia ulvahduksia ja säikähtynyttä ärinää, kun hyvin tähdätty kekäle osui johonkin ylen rohkeaan eläimeen korventaen sitä.

Aamun tullen mies oli unen puutteesta riutunut ja silmät loistivat suurina. Hän keitti eineensä pimeässä, ja kello yhdeksältä, kun susilauma päivän valjetessa vetäytyi pois, hän ryhtyi työhön, jota hän oli suunnitellut yön pitkinä hetkinä. Katkottuaan nuoria puita hän laati niistä jonkinlaisen lavan sitomalla ne korkealle puiden runkoihin. Käyttäen sitten reen sidenuoria nostoköytenä hän hinasi koirien avulla arkun lavalle.

"Billin ne saivat, ja vielä ne voivat minutkin saada, mutta sinua, nuori mies, ne eivät saa sinä ilmoisna ikänä", hän puheli puussa majailevalle vainajalle.

Sitten hän lähti matkalle, ja keventynyt reki liukui nopeasti innokkaiden koirien vetämänä; sillä nekin tiesivät, että pelastuminen riippui M'Gurryyn saapumisesta. Sudet seurasivat nyt avonaisemmin, ne ravasivat tyynesti perässä ja molemmiin puolin, punainen kieli riippui suusta ulkona, ja jokainen liike saattoi aaltoilevan kylkiluuston näkyviin. Perin laihoja ne olivat, pelkkiä

luurangolle pingoitettuja nahkasäkkejä – oikein Henryä ihmetytti, että ne pysyivät vielä jaloillaan eivätkä oikopäätä lyyhistyneet lumelle.

Hän ei uskaltanut vaeltaa pimeään asti. Keskipäivällä aurinko ei ainoastaan punertanut taivaanrantaan, vaan vieläpä työnsi kalpean ja kultaisen yläreunansa sen takaa esiin. Se oli hänelle merkki. Päivät alkoivat pidetä. Aurinko palasi. Mutta tuskin sen iloa synnyttävä valo oli hävinnyt, kun hän jo leiriytyi. Harmaata päivänvaloa ja hämäryyttä kesti vielä muutamia tunteja, ja hän käytti niitä hakatakseen suunnattoman varaston polttopuita.

Yön mukana palasivat sen kauhut. Näkiintyneet sudet kävivät uskaliaammiksi, ja sitäpaitsi unen puute alkoi koskea Henryyn. Hän ei voinut pysyä valveilla, vaan torkkui kyyryksillään nuotion ääressä vaipat hartioillaan, kirves polviensa välissä ja kummallakin puolella tiukkaan painautuva koira. Kerran hän heräsi ja näki edessään, vajaan kymmenen askelen päässä, suuren harmaan suden, yhden lauman isoimmista. Ja juuri hänen katsellessaan peto paneutui rauhallisena pitkälleen laiskan koiran tavoin, haukotellen häntä päin silmiä ja tarkastellen häntä omistajan katsein, ikäänkuin hän toden teolla olisi ollut vain myöhästynyt ateria, joka pian joutuisi syötäväksi.

Yhtä varmaksi osoittautui koko lauma. Hän saattoi erottaa ainakin kaksikymmentä petoa, jotka nälkäisinä tuijottivat häneen tai levollisina nukkuivat lumella. Ne muistuttivat hänestä lapsia, jotka olivat kokoontuneet katetun pöydän ääreen odotellen, että saisivat luvan käydä käsiksi ruokaan. Ja hän oli määrätty niille ruoaksi. Hän mietiskeli, kuinka ja milloin ateria alkaisi.

Kaataessaan puita nuotioon hän havaitsi ihailevansa omaa ruumistaan, mikä ei ollut koskaan ennen tapahtunut. Hän tarkasteli liikkuvia lihaksiaan ja tunsu mielenkiintoa taitavasti laadittua sormikoneistoa kohtaan. Nuotion valossa hän koukisti sormiansa verkalleen ja yhä uudestaan, milloin kutakin erikseen, milloin kaikkia samalla haavaa, levitellen niitä haralleen ja tehden nopeita tarttumaliikkeitä. Hän tutki kynsien rakennetta ja nakutteli sormien päitä milloin terävästi, milloin taas pehmeästi, arvostellen siten syntynyttä tunnetta. Se hurmasi häntä, ja hän alkoi yht'äkkiä rakastaa tuota lihaansa, joka toimi niin kauniisti, pehmeästi ja hienosti. Sitten hän loi peloissaan silmäyksen susipariin, joka odotellen oli kiertynyt hänen ympärilleen, ja häneen iski todellisuus: eihän tämä hänen ihmeellinen ruumiinsa, tämä elävä liha ollut muuta kuin ruokaa, jota nuo raatelevaiset pedot halusivat repiäkseen ja silpoakseen nälkäisillä hampaillaan; se oli niille elatusta, kuten hirvi ja jänis niin usein oli ollut hänelle itselleen.

Hän havahtui melkein painajaisen kaltaisesta horroksesta huomaten edessään punertavan naarassuden. Se oli vain viiden, kuuden askelen päässä, istui lumella katsellen häntä ahnaasti. Molemmat koirat vinkuivat ja murisivat hänen jalkainsa juuressa, mutta se ei kiinnittänyt niihin huomiota. Se katseli vain ihmistä, ja jonkun aikaa tämä vastasi sen katseeseen. Eläin ei esiintynyt laisinkaan uhkaavasti. Se vain katseli häntä ikävöiden, mutta hän tiesi sen olevan suunnattoman nälän synnyttämää ikävöintiä. Hän oli ravintoa, ja hänen näkemisensä kiihotti suden makuaistimuksia. Sen suu avautui, siitä valui kuolaa, ja se nuoleskeli kápäliään odotuksen nautintoa tuntien.

Miestä värisytti kauhu. Hän ojensi nopeasti kätensä ottaakseen nuotiosta palavan puun heittoaseeksi. Mutta jo ennenkuin hänen sormensa olivat kiertyneet sen ympärille, susi hypähti turvaan; ja hän tiesi, että se oli tottunut viskelyyn. Se oli äriksyt juostessaan pois, paljastanut valkoiset hampaansa juuriin asti; koko ikävöinti oli kadonnut ja sijaan oli tullut verenhimoinen kiukkuinen ilkeys, joka puistatti häntä. Hän vilkaisi palavaa puuta pitelevään käteen, havaitsi siihen tarttuneiden sormien taitavan näppäryyden, kuinka ne puun ympäri kiertyen mukautuivat kaikkiin pinnan epätasaisuuksiin; ja pikkusormi, joka oli liian lähellä palavaa osaa, vetäytyi koneellisesti ja herkkänä pistävästä kuumuudesta takaisin viileämpään tartuntapaikkaan. Ja samassa tuokiossa hänestä tuntui, kuin hän olisi nähnyt juuri nuo samaiset tunteelliset ja hienorakenteiset sormet naarassuden valkoisten hampaiden murskaamina ja raatelemina. Hän ei ollut milloinkaan ennen rakastanut tuota ruumistaan niin kuin nyt, kun sen säilyttäminen näytti niin epävarmalta.

Kaiken yötä hän ajeli palavilla puilla nälkäistä laumaa luotaan. Kun hän vastoin tahtoaankin torkahti, koirien ärinä ja vinkuna saattoi hänet jälleen hereille. Tuli aamu, mutta ensimmäisen

kerran päivänvalon ei onnistunutkaan karkoittaa susia. Turhaan mies odotteli niiden poistuvan. Ne jäivät kehään hänen ja nuotion ympärille ilmaisten ylimielisyyttä, joka järkytti aamuvalon hänessä synnyttämää rohkeutta.

Kerran hän koetti epätoivoisena lähteä matkalle. Mutta heti, kun hän poistui tulen suojelevasta läheisyydestä, rohkein susi karkasi hänen kimppuunsa, mutta loikkasi harhaan. Hän pelastui hyppäämällä taaksepäin, ja pedon hampaat loksahdivat vastatusten vain kuuden tuuman päässä hänen reidestään. Koko lauma syöksyi nyt häntä kohti, ja hänen täytyi lennätellä palavia kekäleitä oikealle ja vasemmalle karkoittaakseen eläimet jälleen kunnioittavan välimatkan päähän. Eikä hän uskaltanut edes päivänvalossakaan poistua tulen luota uusia polttotarpeita hakkaamaan. Parinkymmenen askelen päässä kohosi suunnaton laho honka. Hän käytti puolen päivää ulontaan nuotionsa puulle saakka, pitäen joka hetki varalla puolen tusinaa palavia soihtuja vainolaisia vastaan heitettäväksi. Päästyään viimein hongan luo hän tutki ympäröivää metsää kaataakseen puun sille suunnalle, missä oli runsaimmin polttotarpeita.

Yö oli edellisen kaltainen muuten paitsi siinä, että unen tarve alkoi käydä valtaavaksi. Koirien ärinä ei enää tehonnut yhtä varmasti kuin ennen. Sitäpaitsi ne ärisivät yhtämittaa, eivätkä hänen puutuneet ja veltostuneet aistimensa enää erottaneet äänen kiihkeyden ja sävyn vaihtelua. Hän havahtui äkkiä unesta. Naarassusi seisoj vajaan kolmen jalan päässä hänestä. Koneellisesti hän työnsi sen avoimeen, ärisevään kitaan palavan puun, hellittämättä sitä kädestään. Peto karkasi tiehensä kivusta kiljuen, ja nauttien kärventyneen lihan ja karvan katkusta hän katseli, miten se parinkymmenen askelen päässä pudisteli päätään raivoisasti muristen.

Mutta tällä kertaa hän satoi ennen torkahtamistaan palavan kuusenoksen oikeaan käteensä. Hänen silmänsä olivat olleet ummessa vain muutaman minuutin, kun liekki poltti hänen lihaansa herättäen hänet. Useita tunteja hän noudatti tätä ohjelmaa. Ja joka kerta, herättyään samasta syystä, hän ajoi sudet loitolle puita lennättelemällä, kohensi nuotiota ja satoi uudelleen käteensä oksan. Kaikki kävi hyvin, mutta sitten tuli aika, jolloin hän kiinnitti oksan huonosti. Hänen silmiensä sulkeutuessa se putosi hänen kädestään.

Hän uneksi. Hänestä näytti siltä, että hän oli Fort M'Gurryssa. Siellä oli lämmin ja mukava olla, ja hän pelasi korttia esimiehen kanssa. Myöskin tuntui siltä, että sudet heitä piirittivät. Ne ulvoivat aivan porttien edessä, ja toisinaan hän ja esimies keskeyttivät pelinsä kuunnellakseen ja nauraakseen susien turhille yrityksille päästä sisään. Ja sitten, niin omituinen uni oli, kuului rysähdys. Ovi lensi auki. Hän saattoi nähdä susien tulvivan isoon arkihuoneeseen. Ne hyökkäsivät suoraan häntä ja esimiestä kohti. Oven ponnahtaessa auki niiden ulvonta oli hirvittävästi yltynyt. Nyt se kiusasi häntä. Hänen unensa sulautui johonkin muuhun – hän ei tietänyt mihin; mutta läpi kaiken sen, seuraten häntä, jatkui ulvonta itsepintaisesti.

Ja sitten hän heräsi ja havaitsi ulvonnan todelliseksi. Ylt'ympäri kuului voimakasta murinaa ja kiljuntaa. Sudet yhtyivät hyökkäämään. Ne olivat jo hänen ympärillään ja kimpussa. Muuan oli iskenyt hampaansa hänen käsivarteensa. Vaistomaisesti hän hypähti tuleen, ja loikatessaan hän tunsu terävien hampaiden viiltävän säärilihansa läpi. Sitten alkoi tulitaistelu. Paksut kintaat suojelivat toistaiseksi hänen käsiään, ja hän syyti hehkuvia kekäleitä ilmaan joka taholle, kunnes nuotio näytti tulivuorelta.

Mutta kauan sitä ei voinut kestää. Hänen kasvonsa kävivät kuumuudessa rakoille, hänen kulmakarvansa ja ripsensä olivat palaneet, ja poltto alkoi käydä sietämättömäksi hänen jaloilleen. Palava puu kummassakin kädessä hän hypähti nuotion reunalle. Susien oli täytynyt peräytyä. Joka taholla lumi siirsi hehkuvien hiilien ympärillä, ja tuon tuostakin joku pakeneva susi ilmaisi pärskähtäen ja äristen, että se oli sattunut astumaan sellaiselle hiilelle.

Heittäen molemmat puut lähimpiä vainolaisiaan kohti mies työnsi savuavat kintaansa lumeen ja ryhtyi polkemalla jäähdyttämään jalkojaan. Koirat olivat kadonneet, ja hän tiesi, että nyt nekin olivat olleet annoksena sitä pitkällistä ateriaa, joka oli useita päiviä varemmin alkanut Makkaran syömisellä ja jonka loppuruoaksi hän luultavasti joutuisi jonakin läheisenä päivänä.

"Vielä ette ole minua saaneet!" hän huusi heristäen hurjana nyrkkiään nälkäisille pedoille. Ja hänen äänensä kuullessaan koko piiri joutui kiihdyksiin, kaikkialta kajahti murinaa, ja naarassusi hiipi aivan lähelle ja tarkasteli häntä nälkäisen ahnaasti.

Hän ryhtyi nyt toteuttamaan uutta aatetta, joka oli juolahtanut hänen mieleensä. Hän ulonsi nuotion avaraksi kehäksi. Tämän kehän sisäpuolelle hän kyyristyi, allaan makuuvaatteet suojana sulavaa lunta vastaan. Kun hän oli näin kadonnut tulen peittoon, koko lauma saapui uteliaana nuotion reunalle tutkimaan, minne hän oli joutunut. Tähän asti se ei ollut päässyt tulen lähelle, mutta nyt pedot paneutuivat koirien tavoin ahtaaseen kehään sen ympärille, silmiään vilkuttaen ja haukotellen ja venytellen laihoja ruumiitaan tuossa oudossa lämmössä. Sitten naarassusi istuutui, kohotti kuononsa muuatta tähteä kohti ja alkoi ulvoa. Susi toisensa jälkeen yhtyi siihen, kunnes koko lauma ulvoi nälkähuutoaan, istuen peräpakaroillaan taivasta kohti.

Aamu sarasti, päivä koitti. Tuli paloi matalana. Polttotarpeet olivat loppuneet, niitä täytyi noutaa lisää. Mies koetti astua ulos tuliympyrästä, mutta sudet kokoontuivat häntä vastaan. Palavat puut saattoivat ne hypähtämään syrjään, mutta ne eivät peräytyneet enää. Turhaan hän koetti karkoittaa niitä. Kun hän herkesi taistelemasta ja hoippui kehän sisäpuolelle, hyökkäsi muuan susi häntä kohti, lensi syrjään ja osui kaikilla neljällä jalallaan hiiliin. Se kiljaisi kauhusta, samalla kertaa äristen, ja ryömi takaisin jäähdyttämään käpäliään lumessa.

Mies istuutui kyyrysilleen vaipoillensa. Ruumis taipui lanteiden kohdalta etunojaan. Alas vaipuneet olkapäät ja polviin nojautuva pää ilmaisivat hänen luopuneen ponnistelemasta. Silloin tällöin hän kohotti päätään tarkastaakseen tulen pienentymistä. Liekkien ja hiilten muodostama kehä alkoi murtua palasiksi, kun sen eri kohtiin syntyi aukkoja. Nämä aukot kasvoivat, tulipiirin kappaleet lyhenivät.

"Nyt voitte milloin hyvänsä tulla ottamaan minut", mutisi hän. "Minä rupean joka tapauksessa nukkumaan."

Kerran hän heräsi, ja kehän aukossa, aivan hänen edessään, seisoj naarassusi häneen tuijottaen. Hän heräsi uudelleen, hiukan myöhemmin, vaikka hänestä tuntui kuluneen tunteja. Hänen ympärillään oli tapahtunut salaperäinen muutos – niin salaperäinen, että hän havahtui aivan valveille. Jotakin oli tapahtunut. Ensin hän ei voinut käsittää sitä. Sitten hän sen tajusi. Sudet olivat poissa. Tallattu lumi vain osoitti, kuinka lähelle häntä ne olivat tunkeutuneet. Uni valtasi hänet jälleen, pää painui alas polvien varaan, kun hän heräsi hätkähtäen.

Kuului ihmisten huutoja, jalasten kahinaa, valjaiden kitinää ja kiskovien koirien kiihkeätä vinguntaa! Neljä rekeä lähenei joen uomasta puiden joukossa sijaitsevaa leiriä. Puoli tusinaa miehiä hääräili riutuvan tulen keskelle kyyristyneen miehen ympärillä. He koettivat pudistelemalla ja tyrkkimällä herättää hänet tajuihinsa. Hän katseli heitä juopuneen tavoin ja mutisi omituisella uneliaalla äänellä:

"Punainen naarassusi... Tuli koirien joukkoon ruoka-aikoina... Ensin se söi koiranruokaa... Sitten se söi koirat... Ja sen jälkeen se söi Billin..."

"Missä lordi Alfred on?" karjui muuan miehistä hänen korvaansa ravistellen häntä tuimasti.

Hän pudisti päätään verkalleen. "Ei, häntä se ei syönyt... Hän kiikkuu eräässä kuudessa viime leiripaikalla."

"Kuollutko?" karjui mies.

"Niin, arkussa makaa", vastasi Henry, ja kiskaisi äreänä olkapäänsä kysyjän käsistä. "Kuules, jätä minut rauhaan ... Olen ihan lopen väsynyt... Hyvää yötä, joka mies."

Hänen silmänsä vilhuivat ja painuivat umpeen. Leuka vaipui rinnalle. Ja kun toiset vetivät hänet alas vaipoille, hänen kuorsauksensa kohosi jo kuuluvana kylmään ilmaan.

Mutta kajahti toinenkin ääni. Kaukainen ja heikko se oli, nälkäisen susilauman huuto, kun se ryhtyi vainuamaan muuta syötävää äsken menettämänsä illallisen sijaan.

NELJÄS LUKU.

Taistelu

Ihmisiänet ja rekikoirien vinkunan oli ensinnä äkännyt naarassusi, ja se myöskin juoksi ensimmäisenä tiehensä riutuvaan liekkikehään saarretun miehen luota. Lauma ei halusta luopunut saaliistaan, se viivyskeli useita minuutteja kuulostellen tarkemmin, mutta sitten sekin lähti juoksemaan naarassuden jälkiä.

Lauman etunenässä ravasi kookas harmaa susi – yksi sen monista johtajista. Se ohjasi lauman kulkua naarassuden kintereillä. Se myöskin ärisi varoittavasti nuoremmille jäsenille tai iski niitä hampaillaan, kun ne kunnianhimoisina koettivat sivuuttaa sen. Ja se enensi vauhtia nähdessään naarassuden, joka nyt hölkytteli hiljalleen hankea pitkin.

Tämä siirtyi sen rinnalle, ikäänkuin siinä olisi ollut sen sovittu paikka, ja mukautui lauman kulkuun. Johtaja ei ärisyt sille eikä paljastanut hampaitaan, kun se joskus sattui loikkaamaan edelle. Päinvastoin johtaja oli sille ystävällinen – liiankin ystävällinen sen omasta mielestä, sillä johtaja pyrki kernaasti juoksemaan lähellä naarasta, ja kun välimatka kävi ylen pieneksi, se vuorostaan ärisi ja paljasti hampaansa. Saattoipa se toisinaan puraistakin seuralaistaan kylkeen. Tämä ei sellaisen sattuessa osoittanut vähintäkään suuttumusta. Se vain hypähti syrjään ja juoksi muutamien kömpelöin loikkauksin jäykkänä eteenpäin, muistuttaen käytökseltään nolattua nuorukaista.

Tämä oli yksi naarassuden armeista lauman matkalla, sillä muutakin kiusaa se sai kokea. Sen toisella puolen juoksi laiha vanha hukka, jonka harmaassa turkissa näkyivät monen taistelun arvet. Vanhus juoksi aina sen oikealla puolella. Tämä kai johtui siitä, että sillä oli vain yksi silmä, nimittäin vasen jäljellä. Sekin osoittautui halukkaaksi työntäytymään naaraksen lähelle, niin että sen arpinen kuono kosketti tämän vartaloa, hartioita tai niskaa. Vasemmanpuolisen vieruskumppanin huomionosoitukset naaras keskeytti hampaillaan; mutta kun molemmat pyrkivät hyväilemään samaan aikaan, sai se kovia tölmäyksiä puolelta ja toiselta ollessaan pakotettu nopein iskuin karkoittamaan kummankin kosijan loitommalta ja samalla haavaa pysyttelemään lauman etunenässä ja tarkkaamaan tietä. Tällöin sen vieruskumppanit paljastivat hampaansa ja ärisivät uhkaavasti toisilleen. Niiden teki mieli tapella, mutta yksinpä koskiminen ja sen aiheuttama mustasukkaisuuskin saivat väistyä pakottavamman, nälän tieltä.

Joka kerta kun susivanhuksen oli pakko äkisti väistää terävähampaista mielitettyään, se töytäsi erääseen nuoreen kolmivuotiaaseen, joka juoksi sen sokealla oikealla sivulla. Tämä nuori susi oli kasvanut täyteen mittaansa; ja jos otamme huomioon lauman nälän heikontaman tilan, se oli enemmän kuin keskinkertaisen voimakas ja ripeä. Siitä huolimatta se pysyttelihe pää vanhan silmäpuolen olkapään tasalla. Milloin se uskalsi edetä aivan vanhemman suden rinnalle (mikä tapahtui harvoin), ärähdys ja isku saivat sen jälleen peräytymään hartia kohdalle. Toisinaan se kuitenkin jättäytyi varovasti ja verkalleen jälkeen ja pujottautui iäkkään johtajan ja naarassuden väliin. Tämä herätti kaksinkertaista, jopa kolminkertaistakin suuttumusta. Kun naaras ärähti harmista, niin vanha johtaja pyörähti heti kolmivuotiaan kimppuun. Joskus naaraskin pyörähti mukana. Ja välistä myöskin vasemmanpuolinen nuori johtaja yhtyi näihin molempiin.

Joutuessaan täten vastustamaan kolminkertaista kiukkuja nuori susi pysähtyi äkisti ja asettui istumaan etujalat jäykkänä, suu uhkaavana ja harja pystyssä. Tämä hämminki liikkuvan lauman etunenässä synnytti aina sekasortoa peräpuolella. Jäljessä tulevat tölmäsivät nuoreen suteen ja ilmaisivat tyytymättömyyttään iskemällä terävästi hampaansa sen takajalkoihin ja kylkiin. Se tuotti itselleen ikävyyksiä, sillä ruoan puute vaikutti ärsyttävästi pikavihaisiin mieliin. Mutta sillä oli nuoruuden rajaton luottamus itseensä, ja itsepintaisesti se uudisti yrityksensä tuon tuostakin, vaikk'ei koskaan voittanut sillä muuta kuin mieliharmia.

Jos olisi ollut ravintoa saatavissa, olisi kosinta ollut kiihkeämpää ja synnyttänyt kahakoita, hajottaen koko lauman. Mutta tämän tila oli epätoivoinen. Pitkällinen nälkä oli laihduttanut lauman peräti. Se ei kyennyt juoksemaan yhtä nopeasti kuin tavallisesti. Perässä ontuivat heikot yksilöt, kaikkein nuorimmat ja vanhimmat. Etunenässä olivat vahvimmat. Mutta kaikki näyttivät pikemmin luurangoilta kuin rotevilta susilta. Eläinten liikkeet olivat silti kevyitä ja uupumattomia, ellemme ota lukuun niitä, jotka ontuivat. Niiden jäntereiset lihakset näyttivät olevan ehtymättömän tarmon lähteitä; ne toimivat teräksenjätevästi alati valmiina uuteen liikkeeseen.

Sudet juoksivat penikulmamääriä sinä päivänä. Ne juoksivat myöskin koko yön. Ja seuraava päivä tapasi ne yhä juoksemassa. Ne samosivat halki jäätyneen ja aution maan. Missään ei näkynyt elon merkkiä. Ne yksin liikkuiivat halki avaran toimettomuuden. Ne yksin olivat hengissä, ja ne etsivät toisia olioita, jotka olivat elossa, ahmiakseen ne suuhunsa ja jatkaakseen elämäänsä.

Ne kulkivat matalain harjanteiden ylitse ja kymmenkunnan pienen joen poikki, ennenkuin niiden etsintä tuli palkituksi. Alankomaalla ne vihdoinkin tapasivat hirviä. Ensimmäinen otus oli iso koirashirvi. Tässä oli lihaa ja elämää, eikä sitä ollut vartioimassa mitään salaperäistä tulta eikä lentäviä liekkejä. Lättäkaviot ja haarasarvet ne kyllä tunsivat, ja ne heittivät oheen tavallisen kärsivällisyytensä ja varovaisuutensa. Ottelu oli lyhyt ja tulinen. Ison hirven kimppuun hyökättiin joka taholta. Se viilteli tai halkoili vainoojainsa kalloja iskien taitavasti ympärilleen suurilla katioillaan. Se murskasi niitä ja taittoi niiden selkärangan isoilla sarvillaan. Se tallasi ne alleen lumeen taistelun tuoksinassa. Mutta se oli tuomittu ja lyyhistyä maahan, naarassuden repiessä hurjana sen kurkkua ja toisten hampaiden tarrautuessa kaikkialla sen ruumiiseen. Ne ahmivat suuhunsa sen elävältä, jo ennenkuin sen kamppailu oli päättynyt ja se oli saanut viimeisen, kuolettavan iskun. Nyt oli ruokaa yltäkylin. Hirvi painoi yli kahdeksansadan naulan – siitä tuli kaksikymmentä naulaa lihaa kutakin lauman neljäkymmentä sutta kohti. Mutta jos ne saattoivat paastota ihmeteltävästi, ne saattoivat myöskin syödä ihmeteltävästi, ja pian oli jäljellä vain muutamia luita tuosta komeasta eläimestä, joka jokunen tunti sitten oli taistellut laumaa vastaan.

Nyt levähtiin ja nukuttiin runsaasti. Vatsain ollessa täynnä nuoret koirat rupesivat riitelemään ja kinastelemaan, ja sitä kesti pitkin päivää, kunnes lauma jonkun ajan kuluttua hajosi. Nälänhätä oli loppunut. Sudet oleilivat nyt riistarikkaassa seudussa, ja vaikka ne edelleenkin pyydystelivät laumassa, ne menettelivät varovaisemmin, eristäen kömpelöitä naaraita tai rampoja urosvanhuksia pienistä hirviparvista, joiden kintereille ne osuivat.

Mutta tässä yltäkylläisyyden maassa koitti päivä, jolloin susilauma jakaantui kahteen osaan, jotka lähtivät eri suunnille. Naarassusi, vasemmalla kulkeva nuori johtaja ja oikeanpuolinen vanha hukka johtivat osastonsa alas Mackenzie-joelle ja sen poikki itäiseen järviseltuun. Päivä päivältä tämä lauman jäännös hupeni. Kaksittain, koiras ja naaras aina yhdessä, sudet erosivat siitä. Toisinaan joku koiras sai yksinään paeta kilpailijansa teräviä hampaita. Lopulta jäljellä oli vain neljä – naarassusi, nuori johtaja, silmäpuoli hukka ja rohkea kolmivuotias.

Naarassusi oli nyt käynyt hurjaksi luonnoltaan. Kaikki kolme kosijaa saivat tuta sen hampaita. Eivätkä ne sentään milloinkaan vastanneet samalla tapaa, eivät koskaan puolustautuneet sitä vastaan. Ne käänsivät hartiansa sen kiukkuisimmillekin hyökkäyksille alttiiksi ja koettivat häntää heiluttaen ja keikaroivasti astuen lievittää sen raivoa. Mutta jos ne sitä kohtaan osoittivatkin pelkkää lempeyttä, toisilleen ne olivat hurjan kiukkuisia. Kolmivuotias kävi intohimossaan liian uskaliaaksi. Se hyökkäsi silmäpuolen kimppuun tämän sokealta sivulta ja repi sen korvan riekaleiksi. Tosin harmaa vanhus voi nähdä vain toiselle puolen, mutta se saattoi vainoojansa nuoruutta ja ketteryyttä vastaan asettaa pitkien vuosien kokemukseen perustuvan viisauden. Menetetty silmä ja arpinen kuono ilmaisivat, minkälaisuista sen kokemus oli. Se oli suoriutunut hengissä liian monesta kahakasta epäilläkseen hetkeäkään, mihin oli ryhdyttävä.

Taistelu alkoi kunniakkaasti, mutta ei päättynyt yhtä kauniisti. On mahdotonta kertoa, minkälainen sen tulos olisi ollut, sillä kolmas susi liittyi vanhukseen, ja yhdessä molemmat johtajat kävivät kolmivuotiaan kimppuun ja ryhtyivät sitä tuhoamaan. Kaikilta puolilta se joutui alttiiksi

entisten toveriensa armottomille hampaille. Unohdetut olivat päivät, jolloin ne olivat yhdessä ajaneet riistaa, unohdettu saalis, jonka ne olivat kaataneet maahan, samoin nälkä, jota ne olivat kärsineet. Kaikki tuo kuului menneisyyteen. Nyt oli kysymyksessä rakkaus – ja se on aina ollut ankarampi ja julmempi homma kuin ravinnon hankinta.

Ja sillä välin naarassusi, kaiken syy, istui rauhallisena vuottaen. Olipa se mielissäänkin. Tämä oli sen päivä – eikä se tullut usein – jolloin selkäkarvat nousivat pystyyn ja hammas kalahti toiseen tai repi ja raateli taipuvaa lihaa, yksinomaan sen omistamisen vuoksi.

Ja rakkauden tähden kolmivuotias, jolle tämä oli ensimmäinen sellainen seikkailu, heitti henkensä. Ruumiin kummallakin puolen seisoivat molemmat kilpailijat. Ne tuijottivat naarassuteen, joka istui hymyillen hangella. Mutta vanhempi johtaja oli viisas, hyvin viisas, niin rakkaushommissa kuin taistelussakin. Nuorempi käänsi päätänsä nuollakseen hartiassaan olevaa haavaa. Kaulan kaarros oli kilpailijaan päin. Ainoalla silmällään vanhempi näki tilaisuuden tulleen. Se hyökkäsi alhaalta kimppuun ja iski kurkkuun raateluhampaansa. Se oli pitkä, viiltävä puraisu ja samalla syväkin. Hampaat katkaisivat kurkun valtimon. Sitten se hyppäsi erilleen. Nuori johtaja karjaisi kauheasti, mutta karjahdus katkesi kesken kutittavaksi yskäksi. Verta vuotaen ja yskien, jo voitettuna, se kävi vanhemman kimppuun ja taisteli hengen kaikutessa ruumiista. Jalat herpaantuivat, päivänvalo himmeni silmissä, iskut ja hypyt harventuivat harventumistaan.

Ja kaiken aikaa naarassusi istui hymyillen. Taistelu teki sen epämääräisellä tavalla iloiseksi, sillä tämä oli erämaan kosintaa, luonnon sukupuoli-murhenäytelmää, ja se on murhenäytelmää vain niille, jotka kuolevat. Eloon jääneille se ei ole murhenäytelmää, vaan toteutumista ja täyttymistä.

Kun nuori johtaja makasi lumessa eikä enää liikkunut, niin Silmäpuoli astui naaraan luo. Sen käytöksessä ilmeni osittain voitonriemua, osittain varovaisuutta. Selvästi se odotti työkeyttä, ja suuresti se hämmästyí, kun naaraan hampaat eivät irvistäneetkään sille kiukkua. Ensi kertaa tämä kohteli sitä ystävällisesti. Se nuuski toverin kuonoa, vieläpä alentui hyppimään ja kisailemaankin sen kanssa aivan penikkain tapaan. Ja kaikesta harmaudestaan ja viisaasta kokemuksestaan huolimatta koiras käyttäytyi yhtä penikkamaisesti ja vielä hiukan hullumminkin.

Unohdettuja olivat molemmat kilpailijat ja lumeen punaisella kirjailtu rakkaustarina. Vain kerran ne muistuivat mieleen, kun Silmäpuoli hetkeksi pysähtyi nuolemaan jäykistäviä haavojaan. Silloin sen huulet puolittain vääntyivät murinaan ja niska ja selkäkarvat kohosivat vaistomaisesti; se kyyristyi hyökkäykseen, ja kynnet koukistuivat etsien hangesta tukevampaa jalansijaa. Mutta seuraavassa tuokiossa asia oli unohtunut, kun se juoksi naarassuden perään, joka ujostellen loikki edellä metsän halki.

Sitten ne juoksivat rinnan, kuten hyvät ystävät, jotka ovat yksissä hommissa. Päivät kuluivat, ja ne pysyttelivät toistensa seurassa, ajaen riistaa ja surmaten ja syöden sen yhdessä. Jonkun ajan kuluttua naarassusi rupesi käymään rauhattomaksi. Se näytti etsivän jotain, mitä se ei voinut löytää. Onkalot kaatuneiden puiden alla vetivät sen huomion puoleensa, ja se kulutti paljon aikaa nuuskien suurenpuoleisia lumen peittämiä halkeamia ja luolia kallioissa ja äyräillä. Vanha Silmäpuoli ei siitä välittänyt, mutta se seurasi toveriaan hyvänluontoisena, ja kun tämän tutkimukset muutamien paikoin kävivät tavattoman pitkällisiksi, se paneutui maahan odottamaan, kunnes toinen oli valmis jatkamaan matkaa.

Ne eivät viipyneet yhdessä kohdin, vaan kulkivat maan poikki, kunnes saapuivat jälleen Mackenzie-joelle, jonka vartta ne verkalleen siirtyivät alaspäin. Usein ne poistuivat sen lähetytyltä ajaakseen riistaa sen pienten lisäjokien ympäristöissä, mutta palasivat kuitenkin aina sen luo. Joskus ne kohtasivat toisia susia, tavallisesti pariskuntia; mutta kummaltakaan puolen ei osoittauduttu taipuvaisiksi ystävälliseen seurusteluun, ei iloittu yhtymisestä eikä haluttu muodostaa laumaa. Useasti ne tapasivat myöskin yksinäisiä susia. Nämä olivat aina koiraita, ja ne pyrkivät tunkeilevina liittymään Silmäpuolen ja sen kumppanin seuraan. Tämä ei miellyttänyt sitä, ja kun toveri seisoi karvojaan pörröittäen ja hampaansa paljastaen sen rinnalla, täytyi noiden osattomien peräytyä, kääntyä pois ja jatkaa yksinäistä vaellustaan.

Eräänä kuutamoisena yönä Silmäpuoli pysähtyi äkkiä juostessaan salon halki. Sen kuono työntyi ylöspäin, häntä jäykistyi ja sieraimet laajenivat sen haistellessa ilmaa. Se piti myös koholla yhtä jalkaa koiran tapaan. Se ei tyyntynyt, vaan haisteli yhä ilmaa koettaen tajuta viestiä, joka kulkeutui tuulen mukana sen luo. Yksi huolimaton nuuskahdus oli tyydyttänyt sen kumppania, ja tämä juosta hölkytti edelleen saadakseen vanhuksenkin vakuutetuksi. Vaikka toinen seurasikin jäljessä, se oli siitä epäluuloinen eikä voinut olla silloin tällöin pysähtymättä tutkiakseen tarkemmin varoitusta.

Naaras hiipi varovaisesti puiden keskellä sijaitsevan avaran aukeaman liepeelle. Hetkisen se seisoi yksin. Sitten Silmäpuolikin saapui paikalle ryömien ja liukuen, jokainen aistin valppaana, jokainen karva säteillen loputonta epäluuloa. Ne seisovat vieretysten tarkaten ja kuunnellen ja haistellen.

Niiden korvat erottivat kinastelevien ja ärhentelevien koirien melua, miesten kurkkuhuutoja, riitelevien naisten terävämpiä ääniä ja kerran lapsen kimakkaa ja valittavaa itkua. Tuskin ne voivat nähdä paljoa muuta kuin nahkakotien suunnattomat rungot, nuotion liekit, jotka taittuivat väliin joutuneiden ihmisten liikkeistä, ja savun, joka verkalleen nousi tyveneeseen ilmaan. Mutta niiden sieraimiin saapuivat intiaanileirin tuhannet tuoksut, kertoen tarinaa, joka Silmäpuolelle oli enimmäkseen outoa, mutta josta naarassusi tunsu jokaisen yksityiskohdan.

Se oli oudon kiihkon vallassa ja nuuski nuuskimistaan yhä enentyvällä mielihyvällä. Mutta vanha Silmäpuoli oli epäilevällä kannalla. Se ilmaisi arvelunsa ja yritti koetteeksi lähteä. Naaras kääntyi ja kosketti kuonollaan toverin niskaa ikäänkuin rauhoittaakseen, sitten se silmäili taasen leiriä. Sen ulkomuodossa oli uutta ikävöintiä, mutta se ei ollut nälän synnyttämää. Sitä värisytti halu, joka yllytti astumaan eteenpäin, pääsemään lähemmäksi tuota tulta, missä sai kinastella koirien kanssa ja vältellä kompastelevien ihmisten jalkoja.

Silmäpuoli liikkui kärsimättömänä sen vieressä; levottomuus palasi uudelleen, naaras tunsu jälleen kipeätä tarvetta löytää etsimänsä seikan. Se kääntyi ja ravasi takaisin metsään suureksi helpotukseksi Silmäpuolelle, joka juoksi hiukan edellä, kunnes olivat turvassa puiden suojassa.

Liukuessaan kuun valossa eteenpäin, äänettöminä kuin varjot, sudet joutuivat jonkun pakolaisen jäljille. Molemmat kuonot painuivat tutkimaan lumessa olevia jälkiä. Ne olivat aivan vereket. Silmäpuoli juoksi varovaisesti toveri kintereillään. Kämpäläin leveät pahkat olivat laajalle levitetty ja koskettivat lumeen pehmeästi kuin sametti. Silmäpuoli havaitsi jotain hämärää liikettä valkoisella pinnalla. Sen liukuva kulku oli petollisen nopeata, mutta nyt se sen vauhtia vasta sieti katsella. Edessä loikki tuo himmeä valkoinen laikka, jonka se oli huomannut.

Sudet juoksivat pitkin kapeata kujaa, jonka molemmilla puolin kasvoi nuorta kuusimetsää. Puiden lomitse saattoi nähdä kujan suun, joka aukeni kuun valaisemalle aholle. Vanha Silmäpuoli joutui yhä lähemmäksi pakenevaa valkoista olentoa. Loikkaus loikkaukselta se lyhensi välimatkaa. Nyt se oli kintereillä. Vielä hyppäys, niin hampaat vajoisivat siihen. Mutta tuo hyppäys jäi tekemättä. Korkealla ilmassa, suoraan yläpuolella leijaili tuo valkoinen olento – kimpuroiva jänis, joka hyppi ja heilui karkeloiden ilmassa eriskummallisella tavalla, palaamatta enää alas maahan.

Silmäpuoli hypähti takaisin murahtaen äkillisestä pelosta, painui sitten lumeen kyyrysilleen äristen uhkaavasti tuolle peloittavalle ilmiölle, jota se ei ymmärtänyt. Mutta naarassusi työntyi tyynesti sen ohi. Sekin lennähti korkealle, mutta ei niin ylös kuin riista, ja sen hampaat iskivät vastatusten kilahtaen kuin metalli. Se hypähti uudelleen ja yhä uudelleen.

Toveri oli verkalleen lauennut jännityksestään ja tarkasteli toisen hommia. Sitä harmitti nyt tämän turhat yritykset, ja se teki itse aimo loikkauksen ylöspäin. Hampaat tarttuivat jänikseen, ja se veti sen mukanaan alas maahan. Mutta samalla sen vierestä kuului epäilyttävää ritinää, ja hämmästyneenä se huomasi erään nuoren kuusen painuvan lyömään sitä. Leuat hellittivät otteensa, ja se hypähti taaksepäin välttääkseen tuon oudon vaaran; hampaat paljastuivat, kurkku korisi, ja jok'ikinen karva nousi pystyyn raivosta ja pelosta. Ja samassa hetkessä tuo nuori puu suoristi hoikan runkonsa ja jänis leijui jälleen tanssien ilmassa.

Naarassusi oli vihainen. Se upotti harmissaan hampaansa toverinsa olkapäähän; ja säikähtyneenä, havaitsematta mistä tuo uusi hyökkäys tuli, tämä iski takaisin raivoissaan ja yhä suuremman pelon valtaamana, viiltäen halki ahdistajan kuonon. Naaraalle oli toverin äkämystyminen yhtä odottamatonta, ja se karkasi tämän kimppuun kiukusta äristen. Silloin koiras huomasi erehtyneensä ja koetti lepyttää toveria; mutta tämä ryhtyi rankaisemaan sitä perinpohjaisesti, kunnes se luopui kaikista sovituskokeista ja pyöri kehässä pää sivulle kääntyneenä, ottaen hartioillaan vastaan kurittavien hampaiden iskut.

Sillä välin jänis kellui ilmassa susien yläpuolella. Naarassusi istuutui lumeen, ja vanha Silmäpuoli, joka nyt pelkäsi toveriaan enemmän kuin tuota salaperäistä puuta, hypähti jälleen jäniksen kimppuun. Vaipuessaan maahan saalis hampaissaan se piti katseensa puuhun kiintyneenä. Tämä taipui mukana maata kohti, kuten ennenkin. Eläin kyyristyi uhkaavaa iskua odotellen, karvat nousivat pystyyn, mutta hampaat pitivät yhä lujasti kiinni jäniksestä. Iskua ei kuitenkaan tullut. Runko pysyi yhä taipuneena sen ylitse. Sen liikkuesssa puukin liikahti, ja se murisi viholliselleen yhteenpuristuneiden hampaattensa lomitse; sen ollessa hiljaa puukin oli liikkumaton, ja se arveli turvallisemmaksi pysyä edelleen paikallaan, vaikka jäniksen lämmin veri maistui hyvältä sen suussa.

Tästä tukalasta tilasta sen pelasti toveri, joka otti jäniksen haltuunsa ja kalvoi tyynenä irti eläimen pään, puun huojuessa ja keikkuessa uhkaavasti yläpuolella. Yht'äkkiä puu lennähti pystyyn eikä sen koommin enää häirinnyt, vaan pysyi luonnollisessa asennossa. Sitten naarassusi ja Silmäpuoli ahmivat yhdessä suuhunsa saaliin, jonka tuo salaperäinen puu oli niille pyydystänyt.

Salossa oli muitakin polkuja ja kujia, joiden varsilla ilmassa kellui jäniksiä, ja susipari tutki ne kaikki. Naarassusi oli oppaana, Silmäpuoli seurasi tarkkaavaisena ja oppi siten rosvoamaan ansoja, mikä tulevaisuudessa oli sille suureksi hyödyksi.

VIIDES LUKU.

Luola

Kaksi päivää naarassusi ja Silmäpuoli maleksivat intiaanileirin seutuvilla. Vanha susi oli huolissaan ja pelkäsi pahaa, mutta leiri houkutteli toveria eikä tämä halunnut poistua. Mutta kun eräänä aamuna kajahti läheltä pyssynlaukaus ja muutamia tuumia Silmäpuolen päästä jysähti puuhun luoti, eivät eläimet enää vitkastelleet, vaan heittäytyivät pitkään, heiluvaan juoksuun, jättäen joutuisasti vaaran monen virstan päähän.

Ne eivät kulkeneet kauas – vain parin päivän matkan. Naarassuden tarve löytää etsimänsä kävi nyt aivan pakottavaksi. Se alkoi tulla perin raskaaksi ja kykeni juoksemaan vain verkalleen. Ajaessaan kerran jänistä, jonka se tavallisissa oloissa olisi voinut ottaa helposti kiinni, se luopui yrityksestä ja laskeutui lepäämään. Silmäpuoli tuli luokse; mutta kun se kosketti kuonollaan kevyesti naaraan niskaa, niin tämä tavoitti sitä niin äkillisen hurjasti, että se kellahti selälleen ja kävi naurettavaksi koettaessaan välttää toverinsa hampaita. Naaras oli ärtyisämpi kuin koskaan ennen; mutta vanha susi oli tullut kärsivällisemmäksi kuin milloinkaan ennen ja osoitti yhä enenevää huolenpitoa.

Ja sitten naarassusi löysi mitä oli etsinyt. Tämä tapahtui erään pienen joen luona, joka kesäisin virtasi Mackenziehin, mutta silloin oli jäässä koko leveydeltään ja aina kiviseen pohjaansa asti – kuollut joki, pelkkää kiinteätä valkoista lähteeltä suulle saakka. Naarassusi juosta hölkytti väsyneenä sen uomaa pitkin, toverin kulkiessa jonkun verran edellä. Saavuttuaan korkeana kohoavan saviäyrään kohdalle se kääntyi ja astui sen luo. Kevätmyrskyt ja sulanut lumi olivat kaivertaneet äyrään kuperaksi ja muodostaneet eräässä kohden pienen luolan kapeasta halkeamasta.

Naarassusi seisahtui luolan suulle ja silmäili seinämää huolellisesti. Sitten se juoksi molemmilla puolien seinämän juurta myöten sinne asti, missä se äkisti kohosi pehmeäviivaisemmasta ympäristöstä. Luolalle palattuaan se tunkeutui sisään ahtaasta suusta. Noin kolme jalkaa sen täytyi ryömiä, sitten seinät avartuivat ja korkenivat muodostaen pienen pyöreän kammion, joka oli läpimitaltaan lähes kuuden jalan laajuinen; katto oli tuskin päätä korkeammalla. Paikka oli kuiva ja mukava. Susi tutki sitä mitä suurimmalla huolella kuono maassa ja pyörien useaan kertaan ahtaassa kehässä. Sitten, päästään väsyneen huokauksen, joka kuulosti melkein röhkinältä, se käpristi kokoon ruumiinsa, antoi jalkainsa taipua ja paneutui maahan pää luolan suulle kääntyneenä. Korvat mielenkiinnosta töröttäen Silmäpuoli nauroi toverilleen, ja tämä saattoi nähdä sen hännän hyväntahtoisesti heiluvan ulkopuolella. Naaraan omat korvat kääntyivät verkalleen hetkeksi taaksepäin ja painuivat päätä vasten suun avautuessa ja kielen työntyessä rauhallisesti ulos, ja tällä tavoin se ilmaisi olevansa tyytyväinen oloonsa.

Silmäpuoli oli nälissään. Se tosin laskeutui pesän suulle nukkumaan, mutta sen uni oli levotonta. Se koetteli pysytellä hereillä ja teroitti korviaan kirkkaalle ulkomailmalle, missä huhtikuun aurinko saattoi hangen kimmeltämään. Kun se torkahti, sen korviin hiipi salassa tihkuvan veden heikkoa sihinää, ja se nousi kuuntelemaan tarkkaavaisesti. Aurinko oli palannut, ja koko heräävä pohjolan maailma kutsui sitä. Elämä alkoi valveutua. Ilmassa oli kevään oireita, hangen alla kasvavan elämän tuntua, mahla puissa virtasi, umput mursivat pakkasen kahleet.

Silmäpuoli loi levottomia katseita toveriinsa, mutta tämä ei näyttänyt haluavan lähteä liikkeelle. Se katsahti ulkosalle, ja puolikymmentä lumilintua lehahti sen näköalan poikki seisaalleen, katsahti sitten taas toveriinsa ja laskeutui maahan ja torkahti. Kimeä, hento laulu kajahti sen korvissa. Kerran, pari se pyyhkäisi uneliaana kuonoansa kypälällään. Sitten se heräsi. Ilmassa sen kuonon kärjen kohdalla surisi yksinäinen hyttynen. Se oli täysikasvuinen hyttynen, joka kaiken talvea oli maannut kohmettuneena lahossa puunrungossa ja nyt vironnut auringon lämmöstä. Susi ei voinut enää vastustaa maailman kutsua. Sitäpaitsi se oli nälissään.

Se ryömi toverinsa luo ja koetti yllyttää tätä nousemaan. Mutta naaras vain ärisi sille, ja se lähti yksin ulos kirkkaaseen päivänpaisteeseen, missä se huomasi hangen käyneen pehmeäksi ja juoksemisen työlääksi. Se kulki jäätynyttä joen uomaa pitkin, missä puiden varjostama lumi vielä oli kestävä ja kiteinen. Se viipyi kahdeksan tuntia ja palasi pimeässä nälkäisempänä kuin oli lähtenyt. Riistaa se oli löytänyt, mutta ei ollut saanut sitä kiinni. Se oli vajonnut pehmeäksi sulaneen hangen läpi, kun jänis taas oli yhtä kevyesti kuin ennenkin lipunut pitkin pintaa.

Se pysähtyi pesän suulle äkillisen epäluulon valtaamana. Sisäpuolelta kuului heikkoja, outoja ääniä. Toveri ei niitä synnyttänyt, ja kuitenkin ne tuntuivat hämäästi tutuilta. Se hiipi hiljalleen sisälle, missä naaras otti sen vastaan varoittavasti muristen. Koiras ei siitä hämmästynyt, vaikka tottelikin pysytellen loitolla; mutta se ihmetteli yhä noita toisia ääniä – heikkoja, tukahdutettuja nyyhkytyksiä ja pirahduksia.

Toveri karkoitti sen äreästi tiehensä, ja se käpristyi luolan suulle nukkumaan. Kun aamu koitti ja pesään tunkeutui himmeätä valoa, se alkoi taasen tutkia, mistä nuo hämärän tutut äänet lähtivät. Toverin varoittavassa murinassa oli uusi sävy, joka ilmaisi mustasukkaisuutta, ja koiras pysytteli hyvin huolellisesti tarpeellisen välimatkan päässä. Se erotti kuitenkin naaraan jalkojen suojassa pitkin vartalon pituutta viisi omituista pientä elävää käärröä, jotka olivat perin heikkoja, perin avuttomia, päästivät hentoja, vikiseviä ääniä, mutta eivät kenneet avaamaan silmiään. Vanha susi oli ymmällään. Tämä seikka ei tapahtunut ensimmäistä kertaa sen pitkän ja menestyksellisen elämän varrella. Näin oli sattunut monesti, mutta joka kerta ilmiö oli sille yhtä uusi yllätys.

Naaras loi toveriinsa levottomia katseita. Tuon tuostakin se päästi matalan murahduksen ja toisinaan, kun tämä näytti tulevan liian lähelle, murina kohosi kurkkuun teräväksi ärähdykseksi. Omaan kokemukseen perustuvia muistoja sillä ei ollut tällaisista tilanteista, mutta sen vaistossa, joka oli muodostunut kaikkien susiemojen kokemuksista, häämötti muisto isistä, jotka olivat syöneet vastasyntyneet ja avuttomat sikiönsä. Se ilmeni siinä voimakkaana pelkona ja saattoi sen estämään Silmäpuolta tutkimasta tarkemmin pentuja, jotka se oli siittänyt.

Mutta pelko oli turha. Vanha Silmäpuoli tunsu voimakasta vetoa, joka puolestaan oli kaikilta susi-isiltä periytynyt vaisto. Se ei pohtinut eikä kummastellut sitä. Tunne oli olemassa, sen olemuksen syissä; ja oli aivan luonnollista, että susi totteli sitä kääntämällä selkensä vastasyntyneelle perheelleen ja lähtemällä lihaa etsimään.

Seitsemän tai kahdeksan kilometrin päässä luolasta joki jakautui ja sen haarat työntyivät edelleen vuorien välitse suorakulmaisesti. Kulkien vasemman haaran vartta se keksi verekset jäljet. Se nuuski niitä ja havaitsi ne niin tuoreiksi, että se kyyristyi nopeasti ja katseli sille suunnalle, mihin ne katosivat. Sitten se kääntyi hetken harkittuaan ja valitsi tiekseen oikean haaran. Jäljet olivat paljon isommat sen omia, ja se tiesi, että sellaisten vanavedessä se ei voinut tavata sanottavasti lihaa.

Kun se oli kulkenut kilometrin verran oikean haaran vartta, sen terävät korvat erottivat hampaiden jossain jyrsivän. Se hiipi saaliin luo ja huomasi sen piikkisiäksi, joka seisoi koholla puuta vasten ja kalvoi kuorta. Silmäpuoli lähenei varovaisesti, mutta toivottomana. Se tunsu lajin, mutta ei ollut koskaan ennen tavannut sitä niin kaukana pohjoisessa, eikä se ollut milloinkaan pitkän elämänsä aikana saanut piikkisikaa syödäkseen. Se oli kuitenkin ammoin sitten oppinut tajuamaan, että oli olemassa jotain sellaista kuin sattuma, ja se vetäytyi yhä lähemmäksi. Ei voinut koskaan sanoa, mitä saattaisi tapahtua, sillä eläviin olentoihin nähden tapahtumat sattuivat aina jollain tavoin erilaisina.

Piikkisika kiertyi palloksi työntäen joka taholle pitkiä, teräviä neuloja, jotka tekivät hyökkäyksen mahdottomaksi. Nuoruudessaan Silmäpuoli oli kerran nuuskinut liian läheltä samanlaista, ilmeisesti elotonta piikkipalloa, ja silloin häntä oli äkkiä hujautanut sille päin silmiä. Yhden piikin se oli vienyt mukanaan kuonossaan, missä se pysyi viikkokausia synnyttäen polttavan ajettuman, kunnes se viimein särkeytyi irti. Siispä susi nyt laskeutui mukavaan asentoon kyyrysilleen, kuono ainakin jalan päässä ja turvassa hännän tieltä. Näin se odotti pysyen aivan hiljaa. Eihän voinut tietää. Jotain saattoi tapahtua. Kenties piikkisika kiertyisi jälleen auki. Ehkä tulisi tilaisuus, jolloin kävisi sukkelasti vihlaaminen kypälällä hentoa, suojatonta vatsaa.

Mutta puolen tunnin kuluttua susi nousi, murisi raivoissaan tuolle liikkumattomalle pallolle ja jatkoi matkaansa. Se oli viime aikoina vaaninut piikkisikoja liian usein ja turhaan tuhlataksaan enempää aikaa. Se kulki edelleen oikean haaran vartta. Päivä kului palkitsematta sen eränkäyntiä.

Herännyt isyyden vaisto painosti voimakkaana. Lihaa täytyi saada. Iltapäivällä se osui erään riekon kohdalle. Se tunkeutui juuri esiin viidakosta ja huomasi tuon hidasjärkisen linnun, joka istui puunrungolla vajaan jalan päässä sen kuonosta. Kumpikin havaitsi toisensa. Lintu yritti hätkähtäen tiehensä, mutta susi iski sen kypälällänsä maahan, hyökkäsi sitten kimppuun ja sieppasi sen hampaisiinsa, kun se livisti hangella koettaen nousta jälleen ilmaan. Kun hampaat tunkeutuivat pehmeän lihan ja hauraiden luiden läpi, alkoi susi luonnollisesti syödä. Sitten se muisti, kääntyi omille jäljilleen ja lähti kotia kohti, kantaen riekkoa suussaan.

Susi juoksi tapansa mukaan pehmeäjalkaisena, ikäänkuin liukuvana varjona, ja tutki varovaisena jokaista uutta näkökujaa matkansa varrella. Parin kilometrin päässä joen haarautumisen yläpuolella se näki myöhempiä jälkiä samaa suurta laatua, jonka se oli tavannut varhain aamulla. Se seurasi niitä valmiina kohtaamaan niiden tekijän jokaisessa virran käänteessä.

Se pujotti päänsä esiin paaden takaa, missä virta teki tavallista suuremman polven, ja sen nopeat silmät keksivät jotain, joka saattoi sen äkkiä kyyristymään maahan. Siinä oli jälkien tekijä, iso naarasilves. Tämä oli kyyrysillään, kuten sekin varemmin samana päivänä, tuon kiinteäksi käpristyneen piikkipallon edessä. Ennen susi oli ollut liukuva varjo, nyt se muuttui sellaisen varjon haamuksi kiertäessään ryömien, kunnes joutui tuon hiljaisen, liikkumattoman parin lähettyville tuulen alapuolelle.

Se makasi lumessa, riekko vieressään, ja tirkistellen matalakasvuisen kuusen havujen välitse se vahti edessään olevaa näytelmää elämästä ja kuolemasta – odottavaa ilvestä ja odottavaa piikkisikaa, joita kumpaakin jännitti elämänhalu. Ja sellainen omituinen oli tämä peli laadultaan, että väkevämpää elämä vaati syömään heikomman ja heikompaakaan taas välttämään syötäväksi joutumista. Sillä välin vanha Silmäpuolikin otti piilossa kyyrytessään osaa näytelmään, odottaen jotain outoa sattuman oikkua, joka auttaisi sitä lihan saamisessa, mihin elämä sitä pakotti.

Kului puoli tuntia, kului tunti, eikä tapahtunut mitään. Olisi saattanut luulla, että piikkipallo oli kivi, että ilves oli kovettunut marmoriksi, että vanha Silmäpuoli oli kuollut. Kaikkia kolmea eläintä jännitti kuitenkin elämänhalu, joka oli melkein tuskallinen, ja tuskinpa ne olivat milloinkaan elävämpiä kuin nyt näennäisessä kivettymistilassaan.

Silmäpuoli liikahti kevyesti ja tuijotti edelleen yhä innokkaampana. Jotain oli tapahtumaisillaan. Lopultakin piikkisika oli päättänyt vainolaisen lähteneen tiehensä. Verkalleen, varovasti se kiersi auki lävistämättömän piikkipanssarinsa. Ei mikään odotuksen väristys kiihdyttänyt sitä. Verkalleen, verkalleen tuo piikkinen pallo suoristui ja piteni. Silmäpuoli tunsu vahtiessaan äkkiä kosteutta suussaan, siitä alkoi tippua kuolaa, jonka synnytti tuo elävä liha, joka ojentui sen eteen ikäänkuin ateriaksi.

Piikkisika ei ollut kiertynyt auki aivan kokonaan, kun se havaitsi vihollisensa. Samassa silmänräpäyksessä ilves iski. Isku oli kuin salaman leimahdus, kypästä työnsi jäykät kyntensä, jotka olivat koukkuiset kuin haukan, hennon vatsan alle ja vetäytyi takaisin nopealla, repäisevällä liikkeellä. Jos piikkisika olisi ollut kokonaan suoristunut tai jos se ei olisi äkännyt vihollistaan silmänräpäyksen murto-osaa varemmin kuin isku tuli, ilveksen kypästä olisi päässyt erilleen vahingoittumatta. Mutta nyt häntä heilahti sivulle ja vajotti siihen terävät piikkinsä, kun se vetäytyi pois.

Kaikki oli tapahtunut samalla haavaa – isku, vastaisku, piikkisian tuskanhuuto, ison kissaeläimen älähdys äkillisestä kivusta ja hämmästyksestä. Silmäpuoli kohosi puoliksi kiihkoissaan, korvat pystyssä, häntä suorana ja täristen. Ilves ei voinut hillitä pahaa sisuaan. Se hyökkäsi hurjana otuksen kimppuun, joka oli haavoittanut sitä. Mutta vinkuva ja röhkivä piikkisika, joka heikosti koetti jälleen kiertää raadeltua ruumistaan turvallisesti palloksi, sivalsi uudelleen hännällensä, ja taas tuo iso kissaeläin kiljaisi tuskasta ja hämmästyksestä. Sitten se alkoi peräytyä ja aivastella, ja kuonossa törötti piikkejä kuin neuloja isossa pieluksessa. Se hieroi kuonoaan kypälällä koettaen

irroittaa noita polttavia okaita, työnsi sen lumeen ja hankasi sitä oksia vasten; ja kaiken aikaa se hyppeli, milloin eteenpäin, milloin sivulle, ylös ja alas kivun ja pelon hurjistuttamana. Se aivasteli yhtämittaa, ja sen typpöhäntä koetti parhaansa mukaan heilahdella nopein, kiivain tempaisuin. Se herkesi hyppimästä ja rauhoittui melkoiseksi ajaksi. Silmäpuoli vahti. Eikä sekään voinut olla hätkähtämättä ja nostamatta vaistomaisesti selkäkarvojaan, kun ilves äkkiä kavahti varoittamatta suoraan ilmaan, päästään samalla pitkän ja hirvittävän kiljahduksen. Sitten haavoittunut peto juoksi tiehensä kiljahtaen joka loikkauksella.

Vasta kun tämä meteli oli häipynyt etäälle, Silmäpuoli uskalsi lähteä liikkeelle. Se astui niin arkaillen, kuin hanki olisi ollut täynnään pystypäisiä piikkejä, jotka uhkasivat tunkeutua sen pehmeihin jalkapohjiin. Piikkisika otti suden vastaan raivoisasti vinkuen ja pitkiä hampaitaan hioen. Sen oli jälleen onnistunut kiertyä kokoon, mutta pallo ei ollut aivan yhtä kiinteä kuin ennen; siihen sen lihakset olivat liian repeytyneet. Ilves oli viiltänyt sen melkein kahtia, ja se vuoti vielä runsaasti verta.

Silmäpuoli ahmaisi suunsa täyteen veren tahraamaa lunta, pureskeli, maisteli ja nieli. Tämä oli ikäänkuin esimakua, ja sen nälkä kiihtyi suunnattomasti; mutta se oli liian vanha unohtaakseen varovaisuutensa. Se odotti. Se paneutui pitkälleen ja odotti, sillä välin kuin piikkisika hioi hampaitaan ja röhki ja nyyhki ja toisinaan vinkui kimeästi. Hetken kuluttua Silmäpuoli huomasi, että otuksen piikit alkoivat veltostua ja ruumis rupesi värisemään. Äkkiä värinä taukosi. Vielä kerran pitkät hampaat kalskahtivat uhmaavasti vastakkain, sitten kaikki piikit painuivat lakoon, ruumis lysähti kokoon eikä liikkunut enää.

Hermostunein, aroin kätkeä Silmäpuoli suoristi piikkisian ruumiin ja käänsi sen selälleen. Ei ollut tapahtunut mitään. Eläin oli varmasti kuollut. Susi tarkasteli sitä tiukasti hetkisen, tarttui sitten varovasti kiinni hampaillaan ja lähti virralle päin, puolittain kantaen puolittain raahaten piikkisikaa; pään se oli kääntänyt sivulle varoakseen astumasta tuon pistävän möhkäleen päälle. Sen mieleen juolahti jotain, se hellitti taakkansa ja palasi sinne, mihin riekko oli jäänyt. Se ei epäröinyt hetkeäkään. Se tiesi selvästi, mitä oli tehtävä, ja pani sen heti toimeen syömällä suuhunsa riekon. Sitten se palasi ja tarttui uudelleen taakkaansa.

Kun se laahasi eräikäynnin tuloksen luolaan, naarassusi tarkasti tätä, käänsi kuononsa toveriansa kohti ja nuoli lievästi sen niskaa. Mutta seuraavassa tuokiossa se jo hääteli sitä pois pentujen läheltä päästään ärähdyksen, joka oli vähemmän tiukka kuin tavallisesti, pikemmin puolustelevalta kuin uhkaavalta. Vaistomainen pelko sikiöiden isää kohtaan alkoi hälvetä. Tämä käyttäytyi kuten susi-isän tulikin eikä osoittanut mitään rikollista halua ahmia suuhunsa niitä nuoria olentoja, jotka se oli siittänyt maailmaan.

KUODES LUKU.

Harmaa pentu

Se erosi ulkonäöltään veljistään ja sisaristaan. Niiden karvassa ilmeni jo äidiltä, naarassudelta, peritty punertava värivivahdus; tämä yksin kehittyi siinä suhteessa isän kaltaiseksi. Se oli poikueen ainoa harmaa penikka. Se oli syntynyt aito sudeksi, se oli ruumiillisesti vanhan Silmäpuolen ilmetty perikuva, paitsi että sillä oli kaksi silmää, kun isällä sitävastoin oli vain yksi.

Kauan eivät harmaan pennun silmät vielä olleet auki olleet, mutta se näki jo varsin selvästi. Ja silmien ollessa vielä suljettuina se oli tuntenut, maistanut ja haistanut. Molemmat sisarensa ja veljensä se tunsu sängen hyvin. Se oli alkanut kisailla niiden kanssa heikolla, kömpelöllä tavalla, vieläpä kinastellakin päästellen pienestä kurkustaan omituisia korisevia ääniä (murinan edeltäjiä), milloin sen veri rupesti kuohumaan. Ja jo aikoja ennen kuin silmät olivat avautuneet, se oli oppinut kosketuksesta, mausta ja hajusta tuntemaan emonsa – lämmön ja sulan ravinnon ja hellyyden suojan. Emolla oli pehmeä, hyväilevä kieli, joka rauhoitti lipuessaan pehmeän pikku ruumiin yli ja pakotti kyyristymään aivan lähelle ja vaipumaan uneen.

Suurin osa sen elämän ensimmäistä kuukautta oli vietetty näin nukkuen; mutta nyt se saattoi nähdä aivan hyvin, se pysyi valveilla yhä kauemmin kerrallaan ja alkoi oppia tuntemaan maailmansa varsin hyvin. Se maailma oli synkkä; mutta sitä se ei tietänyt, sillä mitään muuta maailmaa se ei tuntenut. Se oli hämärä, mutta sen silmien ei ollut koskaan tarvinnut mukautua mihinkään muuhun valoon. Sen maailma oli perin pieni. Rajoina olivat pesän seinät; mutta kun sillä ei ollut mitään tietoa avarasta ulkomaailmasta, eivät sen olemassaolon ahtaat rajat milloinkaan painostaneet sitä.

Mutta se oli varhain havainnut, että yksi sen maailman seinistä erosi muista. Tämä oli luolan suu ja valon lähde. Se oli havainnut sen muista eroavaksi jo aikoja ennen kuin sillä oli omia ajatuksia, tietoisia tahtomuksia. Se oli vastustamattomasti vetänyt puoleensa jo ennen kuin sen silmät avautuivat ja näkivät sen. Sen luoma valo oli osunut sen sulkeutuneisiin luomiin, ja silmät ja näköhermot olivat heränneet synnyttämään heikkoja kipinäkaltaisia välähdyksiä, jotka olivat lämminvärisiä ja kumman miellyttäviä. Sen ruumiissa ja jokaisessa ruumiin solussa piilevä elämä, joka oli sen ruumiin varsinainen perusaine ja erosi sen omasta persoonallisesta elämästä, oli ikävöinyt tuota valoa kohti ja pakottanut ruumista sitä kohti, samoin kuin kasvin erikoinen kemiallinen kokoomus työntää sitä päin aurinkoa.

Alussa, ennenkuin sen tietoinen elämä oli koittanut, se oli alituisesti ryöminyt luolan suulle päin. Ja siinä veljet ja sisaret olivat sen kaltaisia. Ei yksikään niistä ryöminyt tuona aikana koskaan takaseinän pimeitä sopukoita kohti. Valo veti niitä, ikäänkuin ne olisivat olleet kasveja; se kemiallinen kokoomus, joka muodosti niiden elämän, vaati valoa olemassaololle välttämättömänä, ja niiden pienet penikkaruumiit ryömivät sokeasti, kuten viiniköynnöksen kierteet. Myöhemmin, kun jokainen kehittyi yksilöksi ja alkoi persoonallisesti tulla tietoiseksi vaikutteista ja haluista, valon vetovoima eneni. Alituisen ne ryömivät ja kahnustivat sitä kohti, alituisen emo ajoi ne pois sen luota.

Tällä tavoin harmaa pentu oppi tuntemaan, että emolla oli muitakin ominaisuuksia kuin pehmeä, viihdyttävä kieli. Itsepäisesti ryömiessään se havaitsi emon kuonossa olevan jotain, mikä rankaisi terävällä nykäyksellä, ja myöhemmin se keksi kypälän, joka luhisti sen maahan ja pyöritteli ympäri nopein, tarkoin iskuin. Siten se oppi tuntemaan kipua, ja kun tämä yltyi, se oppi sitä karttamaan – ensiksi välttämällä sen aiheuttamista ja toiseksi, kun se sitä yhtäkaikki oli aiheuttanut, pakenemalla ja karttelemalla sitä. Tämä oli tietoista toimintaa ja tulos ensimmäisestä kokemuksen yleistämisestä. Sitä ennen se oli kavahtanut kivusta koneellisesti, kuten se oli koneellisesti ryöminyt valoa kohti. Tämän jälkeen se kavahti kipua, koska se *tiesi* sen kivuksi.

Se oli kiukkuinen penikka. Samanlaisia olivat sen veljet ja sisaretkin. Tämä oli luonnollista. Se kuului lihansyöjiin, isä ja äiti elivät yksinomaan lihasta. Maito, jota se oli imenyt ensimmäisessä

hennossa iässään, oli suoraan lihasta muodostunutta maitoa. Ja nyt, kuukauden vanhana, kun sen silmät olivat olleet auki viikon verran, se alkoi itsekin syödä lihaa – lihaa, jonka naarassusi oli puolittain sulattanut ja oksentanut ulos noille viidelle kasvavalle penikalle, jotka jo vaativat yletöntä voimaa sen nisiltä.

Mutta harmaa pentu oli sitäpaitsi poikueen hurjin jäsen. Se saattoi synnyttää äänekkäämmän murinan kuin toiset. Sen pikkuiset raivonpurkaukset olivat paljoa peloittavammat kuin niiden. Se juuri ensinnä oppi keikauttamaan sisarukset nurin – taitavalla käpälän iskulla. Ja se myöskin ensinnä tarrautui toisen penikan korvaan ja veti ja tempoi ja murisi tiukasti kiinni puserrettujen hampaiden lomitse. Epäilemättä se tuotti emolle eniten puuhaa, kun oli estettävä poikuetta luolan suulle käymästä.

Valo alkoi päivä päivältä vetää harmaata penikkaa yhä enemmän puoleensa. Alituisen se teki parin kyynärän pituisia seikkailuretkiä luolan suulle, ja alituisen se ajettiin sieltä takaisin. Mutta se ei tietänyt sitä sisäänkäytäväksi. Se ei tietänyt mitään sisäänkäytävistä – teistä, joiden kautta pääsee paikasta toiseen. Eihän se tuntenut mitään muuta paikkaa, vielä vähemmin keinoa, miten sinne päästä. Niin että sille luolan sisäänkäytävä oli seinä – valoseinä. Mitä aurinko oli ulkosalla elävälle, sitä oli tämä seinä sille – sen maailman aurinko. Se veti sitä puoleensa kuin kynttilän liekki koita. Aina se pyrki sen luo. Elämä, joka kehittyi siinä niin nopeasti, veti sitä alituisen valoseinää kohti. Elämä joka sen sisässä piili, tiesi, että se oli ainoa tie ulkomaailmaan. Mutta itse ei penikka tietänyt siitä mitään, se ei edes tietänyt, että olikaan mitään ulkomaailmaa.

Конец ознакомительного фрагмента.

Текст предоставлен ООО «ЛитРес».

Прочитайте эту книгу целиком, [купив полную легальную версию](#) на ЛитРес.

Безопасно оплатить книгу можно банковской картой Visa, MasterCard, Maestro, со счета мобильного телефона, с платежного терминала, в салоне МТС или Связной, через PayPal, WebMoney, Яндекс.Деньги, QIWI Кошелек, бонусными картами или другим удобным Вам способом.